І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. в Ню Йорку: BArclay 7-4125

РІК LXVI. Ч. 209. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 29-го ЖОВТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 29, 1959 No. 209. VOL. LXVI

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД ПІДТРИМАВ РІШЕННЯ ПРО ЗАБОРОНУ СТРАЙКУ СТАЛЕВАРІВ

ВОДНОЧАС ІЗ ЦИМ УДІЛЕНО СПІЛЦІ СТАЛЕВАРНИХ РОБІТНИКІВ ШІСТЬ ДНІВ ЗАТРИМКИ У ВИКОНАННІ ЦІЄЇ ЗАБОРОНИ ДЛЯ ВНЕСЕННЯ ВІДКЛИКУ ДО НАЙВИЩОГО СУДУ

Филаделфія. — Апеляційний Суд ЗДА Третьої Округи, розглянувши у вівторок, дня 27 жовтня відклик спілки сталеварних робітників від судового рішення про заборону страйку, що триває вже четвертий місяць, постановив утримати в силі цю заборону, згідно з якою 500,000 робітників мали б вернутися до праці. Але водночас із цим сесія Апеляційного Суду, в складі трьох суддів, вирішила уділити спілці сталеварних робітників дальших шість днів затримки у виконанні цієї заборони, щоб дати цим їй час для передання справи на розгляд і вирішення Апеляційного Суду. Затримка мала б тривати до понеділка 2 листопада ц. р. Вирішено уділити затримки у виконанні заборони на вимогу судді Апеляційного Суду Вільяма Г. Гестлі, який не заперечуючи законности проголошення судової заборони, висловив водночас із цим відокремлену опінію, що він не бачить достатніх підстав для мотивування цієї заборони загрозою для добробуту і безпеки З'єдинених Держав. Кілька годин після проголошення рішення Апеляційного Суду генеральний прокуратор ЗДА Вільям П. Роджерс сповістив у Вашингтоні, що вже в середу, 28-го жовтня він звернеться до Найвищого Суду з проханням, щоб Найвищий Суд поставив спілці сталеварних робітників вимогу подати свій відклик найдалі до четверга вполудне, щоб затримкою у виконанні заборони страйку не продовжувати його в безконечність, бо дальше тривання страйку матиме дуже дошкульні наслідки для господарки країни. Всупереч цій вимозі генерального прокуратора правні заступники спілки сталеварних робітників обстоюють погляд, що вони мають час внести свій відклик до Найвищого Суду на протязі уділених їм Апеляційним Судом шести днів затримки і навіть в останньому дні цього реченця. В міжчасі Спілка Об'єднані Сталеварні Робітники Америки підписала в Питсбургу, дня 27 жовтня ц. р., договір із Дітройтською Сталевою Корпорацією в справі нового контракту на такій самій базі і з такими постановами, як був підписаний договір із Сталевою Корпорацією Кайзера. У фабриках Корпорації Кайзера почалася вже праця й у вівторок 27-го жовтня включилося там до продукційноо процесу 1,300 робітників.

Едгар Ф. Кайзер (ліворуч) і Дейвід Дж. МекДоналд після підписання нового контракту.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ЗАЯВ ПРЕМ'ЄРА КАСТРА

Вашингтон. — Державний департамент поручив амбасадорові у Гавані Філіпові В. Бонселові гостро запротестувати проти оскаржувань прем'єра Кастра, який вже кілька разів твердив, що літаки із Флориди бомбардували Гавану та інші місцевості на Кубі. Амбасадор заявив кубинському президентові Освальдові Дортікосові, що ці твердження прем'єра Кастра готові замінити теперішню приязнь між обидвома країнами на „недовір'я і ворожість". Американський амбасадор заявив, що це не є правдою, що ЗДА є в опозиції до уряду прем'єра і що підтримують ворогів теперішнього режиму на Кубі. Амбасадор Бонсел склав цей протест усно, а після того передав президентові Дортікосові окремий меморандум в цій самій справі. Президент Дортікос відповів, що протест американського амбасадора не є оправданий. Одночасно у Вашингтоні представник державного департаменту в окремій заяві виявив справу відношення між ЗДА і Кубинською Республікою. В цій заяві говориться про надію, що кубинський уряд таки змінить своє становище і не доведе до того, щоб відносини між обома державами погіршилися. Асосіейшед Прес повідомляє з Гавани, що кубинський уряд відновив діяння військових судів, які мають судити осіб, що замішані в контрреволюцію проти теперішнього режиму.

Генерал Шомбург має зайняти становище ген. Медаріса

Вашингтон. — Армія повідомляє, що на місце генерал-майора Джана Медаріса, який 31-го січня залишає своє становище команданта відділу продукції керованих ракет має прийти генерал майор Оґест Шомбург, відомий у військових колах спеціяліст від зброї. Ген. Шомбург має 51 рік і є тепер заступником шефа армійської артилерії, а давніше працював як асистент у відділі дослідів. Під проводом ген. Медаріса армія випустила 1-го сателіта ЗДА і випродукувала керовані ракети середнього засягу (1,500 миль) „Юпітер", над якими працював фон Бравн.

В ЙОНКЕРСІ ВІДБУВСЯ ДРУГИЙ ПІСЛЯ ВІЙНИ ЛЕМКІВСЬКИЙ З'ЇЗД

Д-Р ЮЛІЯН НАЛИСНИК ПЕРЕВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ

Йонкерс, Н. Й. — Другий після війни Лемківський З'їзд відбувся тут, у твердині „твердих лемків", в приміщенні Народного Дому при Неперган евеню в минулу суботу, 23-го жовтня ц. р., з участю понад 40 представників усіх 19 відділів товариства та гостей. З'їзд відкрив голова Організації д-р Юліян Налисник, вітаючи делеґатів та гостей і закликаючи приявних пошанувати пам'ять згинувшого з рук нашого відвічного ворога сл. п. Степана Бандери. Після того обрано Президію в складі: д-р Ярослав Падох — голова, Теодозій Вислоцький і Дмитро Фенканин — заст. голови, Михайло Федак і д-р Олекса Біланюк — секретарі. Після прийняття порядку нарад та вибору комісій представники громадянства привітали З'їзд. Привіти виголосили д-р Я. Падох від УНСоюзу, Теодор Вислоцький від УРСоюзу, мгр. Михайло Клецор від „Провидіння", ред. Е. Несторук від Т-ва б. вояків УПА, д-р О. Біланюк від НТШ та господарі від йонкерської громади. Письмові привіти прислали різні організації з УККА на чолі, та лемки з усіх сторін, в тім із рідної Лемківщини. Після звітів членів Управи та редактора „Лемківських Вістей" Степана Женецького склали звіти з праці представники 11-ти заступлених на З'їзді відділів Організації. Прийнявши з признанням ці звіти, З'їзд обрав нову Головну Управу Товариства в складі: голова — д-р Юліян Налисник з Ню Йорку, 1-ий заст. голови — д-р Олекса Біланюк з Рочестеру, 2-ий заст. голови — Юліян Котляр з Пассейку, рекордовий секретар — Іван Сквіртнянський з Ню Йорку, заст. секретаря — Петро Русинко з Йонкерс, фінанс. секретар — Корнило Бабяк з Ню Йорку, скарбник — Теодор Вислоцький з Ньюарку, реф. суспільної опіки — Методій Медюх з Ньюарку, орг. референт — Степан Женецький з Йонкерс, заступники орг. референта — Акcентій Урбан з Вотервліту і Михайло Федак з Шикаґо. Контрольна Комісія: голова — д-р Ярослав Падох, члени — Дмитро Малик з Йонкерсу і Іван Ротко з Коговс. Товариський Суд: Дмитро Фенканин з Пассейку, Петро Шевчук з Вотервліту, та Теодор Копка з Гартфорду. Редакційна колеґія: д-р Юліян Налисник — відповід. редактор, Степан Женецький — начальний редактор, Юрій Ковальчик — адміністратор, член — Михайло Федак з Шикаґо. При обговоренні пляну праці на будуче намічено передовсім три головні цілі: закладання дальших відділів в ЗДА та Канаді, зміцнення газети „Лемківські Вісті", та дальшу збірку фондів на допомогу лемкам в краю. Підмічено потребу видання в англійській мові книжки про західні границі України та перевидання лемківських поезій Б. І. Антонича. Черговий З'їзд в 1960 році відбудеться в Пассейку. Місцева газета "Herald Statesman", завдяки старанням Ст. Женецького і Ю. Ковальчука, помістила з нагоди З'їзду статтю про Організацію Оборони Лемківщини, підмічуючи її український та протикомуністичний характер й протиставляючи її другій йонкерській організації лемків. Крім того редакція того часопису привітала З'їзд окремою редакційною статтею.

У Москві радить Верховний Совєт

Москва. — У вівторок 27 ц. м. почались у великій залі Кремлю наради Верховного Совєту, присвячені в першу чергу новому бюджетові Совєтського Союзу, пристосованого до потреб семирічки 1959-1965. Пред'явлений бюджет передбачує 772,100.000.000 рублів по стороні прибутків з надвишкою над видатками на суму 27,300.000.000 рублів. (Офіційно 4 рублі рівняються одному долярові, але насправді $1 має вартість 10-х рублів.) На видатки на військо офіційно подано знову тільки 96.1 більйонів рублів, отже лише 12.9%. але більшість совєтських військових видатків засекречені під різними позиціями інших ресортів. Важкий промисл знову упривілейований, бо на машино-будівельний ресорт підвищено видатки на 30% в порівнянні з минулим роком, а на металюргію на 20%, а на легкий ужитковий промисл лише на 13.6%. На технологічні й інші наукові цілі призначено на найближчий рік 32,600.000.000 рублів, ото ж на 15.4% більше, як в попередньому бюджеті. Бюджет реферував Алексєй Н. Косиґін, віце-прем'єр і голова державного плянувального уряду. Закордонна політика ввійде на чергу нарад з кінцем цього тижня і тоді промовцем від уряду буде або Хрущов, або Громико — твердять західні кореспонденти в Москві.

Комуністичний Китай закидає Індії вину за останню стрілянину

Ню Делі. — Комуністичний Китай не тільки не признає за собою вини за стрілянину, яка в минулому тижні відбулась у глибині 40 миль на індійській території, але закидає Індії, що це її вояки і поліційна кордонна сторожа почала стріляти до китайських вояків на території Китаю! Китайські комуністи вважають за „свою" територію обшир 40.000 кв. миль, що є частиною Індії та його проте вималювали на своїх мапах, як територію Китаю. Китайські комуністи погодились звернути Індії десятьох схоплених індійців та тіла дев'ятьох поляглих. Тим часом в Індії зростає обурення проти червоного Китаю. Дві найбільші партії — керівна Конґресова і Соціялістична — звернулись до президента Індії з закликом, щоб він скликав парлямент на надзвичайну сесію для обміркування індійсько - китайського конфлікту. Індійська преса одверто домагається рішучіших, як досі, заходів проти комуністичного Китаю. Прем'єр Неру скликав нараду з усіми провінційними ґубернаторами.

Італійського прем'єра обвинувачуть у плянуванні війни проти Єгипту

Флоренція. — На конґресі керівної в Італії Християнсько - демократичної партії провідник групи партійної молоді Чельзо де Стеваніс закинув теперішньому прем'єрові Антонієві Сеґні, що він, бувши прем'єром також у 1956 році під час важкої міжнародної Суезької кризи, приготовляв приступлення Італії до війни проти Єгипту разом з Англією, Францією і Ізраїлем. Ця заява викликала бурю протестів на залі міського театру у Флоренції, де відбувається партійний конґрес. Міністер закордонних справ Джузеппе Пелла на знак протесту вийшов з естради, де сидів за президіяльним столом. Засідання перервано на 15 хвилин, після чого прем'єр Антоніо Сеґні заявив, що ніколи на засіданнях уряду в 1956 році не було в нікого навіть думки, щоб вести війну проти Єгипту.

Українська Громада Ню Йорку відзначить 41-річчя Листопадового Чину

Ню Йорк. — Для відзначення 41-их Роковин Листопадового Чину, Комітет Об'єднаних Американсько - Українських Організацій міста Ню Йорку, Відділ Українського Конґресового Комітету Америки, влаштовує в неділю, дня 1 листопада 1959 р. о годині 6-ій увечері, в залі Вашинґтон Ірвінґ Гайскул при 17-ій вулиці і Вашинґтон Ірвінґ Площі в Ню Йорку Листопадове Свято. В програмі свята візьмуть участь: д-р Володимир Калина, б. старшина УСС, учасник боїв за Львів, який виголосить промову українською мовою, артисти: Марта Кокольська - Кобрин, Михайло Дуда, б. старшина УСС, учасник боїв за Львів, Калина Чічка Андрієнко, Хор „Думка" під дир. Л. Кружельницького. Молебен в намірені українського народу та Панахиди за душі поляглих героїв в боях за волю України будуть відправлені: в українській греко - католицькій церкві св. Юра, о годині 4-ій по полудні, в українських Православних Церквах о годині 12-ій. Комітет сподівається, що в Молібні, Панахидах, і Листопадовому Святі візьмуть численну участь і Учасники Визвольних Змагань. Представники Організацій з прапорами, Пласт, СУМА, МУН, Золотий Хрест в одностроях, молодь, та Українське Громадянства великого Ню Йорку й околиці.

Помер сл. п. Лев Бачинський, секретар 281-го Відділу УНС в Байоні, один із найбільше заслужених громадян-піонерів

Байон, Н. Дж. — У вівторок 27-го жовтня помер тут у своєму домі сл. п. Лев Бачинський, довголітній секретар 281-го Відділу Українського Народного Союзу, делеґат на багатьох союзових конвенціях, один з найбільш заслужених піонерів - будівничих Американської України. Сл. п. Лев Бачинський народжений 4-го квітня 1887-го року в селі Жередки Шляхотські, Скалатського повіту, в Західній Україні. Приїхавши до цієї країни юнаком, він вже в 1911-му році вступив до Українського Народного Союзу і від того часу був одним з найбільш відданих і активних його членів, бувши правдивим лідером своєї громади. Навряд чи відбулася яка українська імпреза, чи збірка на народні цілі, в яких він не взяв би активної участи, і не тільки в своїй громаді, але і в цілій метрополії. Ще минулого тижня сл. п. Лев Бачинський взяв участь в нарадах Управи Окружного Комітету Відділів УНС Надгудсонської округи та турбувався, якби то з найбільшим успіхом відзначити 65-річчя організації, в якій і для якої він віддав майже пів сторіччя свого труду. Покійний залишив у великому смутку і жалобі в першу чергу свою вірну дружину Цецилію, своїх трьох дочок Йосифіну, Стефанію і Франціску та сина Володимира і восьмеро внуків, як і велику союзову родину та всю громаду. Лежить Покійний в похоронному заведенні Вільяма Когута в Байоні про 14-ій вулиці, де в четвер і п'ятницю 29 і 30-го жовтня, о год. 8-ій ввечорі будуть відправлені панахиди, а похорон відбудеться в суботу, 31-го жовтня, о год. 9.30 рано з похоронного заведення до місцевої української православної церкви св. Софії при Вест 22-ій вулиці і опісля на цвинтар.

ЗАХІД І СОВЄТИ ПОГОДИЛИСЬ В ОН ЩОДО РЕЗОЛЮЦІЇ ПРО РОЗЗБРОЄННЯ

Об'єднані Нації. — Західні держави і Совєти погодились в кулюарних розмовах на спільну резолюцію в справі міжнародного роззброєння. Вони обмінювались проєктами такої спільної резолюції й остаточно прийняли на резолюцію, яка з одного боку задовольняє совєтські пропаґандивні цілі у зв'язку з пропозицією Хрущова на „загальне і повне роззброєння", з другого боку не згадує за іменем Хрущова та говорить про всі проєкти роззброєння, зголошені до цього часу. По суті, ця спільна резолюція відсилає до покликаної чотирма великодержавами до життя 10-членної Комісії роззброєння проєкт англійського міністра закордонних справ Селвина Ллойда, зголошений 17 вересня ц. р. на Генеральній Асамблеї, проєкт Хрущова з наступного дня, як і ніші зроблені пропозиції і суґестії, як також протоколи пленарних засідань Першої комісії, на яких було дискутоване питання загального і повного роззброєння". Генеральна Асамблея — за тією резолюцією — „висловлює надію, що способи, які ведуть до цілі загального і повного роззброєння під ефективною міжнародною контролею будуть в детайлях випрацьовані та знайдуть одобрення в можливо найкоротшому часі". Від західніх держав погодились стати спонзорами такої резолюції ЗДА, Англія, Франція, Італія, Канада і Бразилія. До них присдналась і Індія, ото ж за нею підуть і всі азійсько - африканські країни. А що Совєти мають вирішний голос за всіх своїх підголосків в Об'єднаних Націях, то одноголосне прийняття тієї резолюції на Генеральній Асамблеї в середу 28-го жовтня ц. р. згори запевнено. За пресовими коментарями Захід рахується з тим, що Совєти використовуватимуть у своїй пропаґанді ту резолюцію, як ніби доказ, що Генеральна Асамблея одноголосно схвалила принцип проповідуваного Совєтами „загального і повного роззброєння" як також принцип, щоб різницю з поменшених видатків на збросння скерувати на допомогу потребуючим країнам. Хоч про потребу зменшення видатків на збросння та збільшення їх на поміч малорозвиненим країнам говорили през. Труман у 1949 році, а през. Айзенгавер у 1953 році, проте большевики — за своїм традиційним звичаєм — приписують тільки собі винахід такої ідеї та монополізують її для своєї пропаґанди.

Німецька преса таврує західні спори про конференцію „на вершинах"

Бонн. — Західньо - німецька преса широко займається теперішнім роз'єднанням поглядів в західньому таборі на справу конференції „на вершинах". „Штутґартер Цайтунґ", натякаючи на опозицію Франції проти швидкої конференції „на вершинах", звертає увагу, що передумовою для зберігання Заходом свого престижу у світі є те, щоб окремі західні країни не керувалися у своїх рішеннях питанням крайового престижу. „Дортмунд - Рур Нахріхтен" радять, щоб відбути конференцію „на вершинах" без участи Франції, бо, мовляв, це й так тільки перша з кількох таких конференцій, отже в наступній зустрічі з Хрущовом може взяти участь і де Голь. Проте назагал західньо-німецькі газети схвалюють обережне становище канцлера Аденауера, який не виявляє захоплення такою конференцією, бо німці здають собі справу, що кожний західньо-східній компроміс відбувся би властиво коштом Німеччини. Тому й сам Аденауер в останній своїй промові пригадував, що кожна програна у війні держава платить за свою прогру. Французький амбасадор в ЗДА Ерве Альфан заявив на пресовій конференції в Шикаґо, що конференція „на вершинах", як би відбулася тепер, без відповідної підготови, була б „дуже небезпечна", бо скінчилась би або невдачею, або капітуляцією Заходу в справі Берліну.

Понад 20 країн Коломбо-Пляну радять над економічною допомогою

Йолякарта. — У цьому місті, що має 300.000 мешканців, з'їхались делегати від 21-ох країн так званого Коломбо - пляну, покликаного до життя в 1950-му році задля економічної допомоги країнам південної і південно-східної Азії. Коломбо - плян охоплює 15 країн, які дістають допомогу, і шість країн, що її дають. Обдаровуваними країнами є Бірма, Камбоджа, Цейльон, Маляї, Індія, Індонезія, Ляос, Непаль, Пакістан, Філіппіни, Сінґапур, Сіям, В'єтнам, Півн. Борнео і Саравак (англ. колонія). Спомагаючими країнами є Англія, Австралія, Канада, Японія, Нова Зеляндія і З'єднені Держави. 15 країн, що отримують допомогу за Пляном-Коломбо, становлять одну четверту населення земного ґльобу. Від часу постання тієї організації більш як 5 більйонів дол. роздано 15-м країнам. Головою цієї 11-ої з черги Коломбо-конференції, яка має тривати 14 днів, став Ізмаїл Таєб, індонезійський економіст. Конференція вшанувала на початку пам'ть вбитого в атентаті цейльонського прем'єра Бандаранайке. Коломбо - плян взяв свою назву від першої конференції, що відбулася в столиці Цейльону.

Президент Туре і Айзенгавер обговорювали „динамічну програму для Азії"

Вашингтон. — 27-го жовтня президент Ґвінеї Секу Туре відбув одногодинну розмову з президентом Айзенгавером, на якій був присутній державний секретар Крістіян Гертер. Після конференції ґвінейський президент заявив журналістам, що обговорювано „динамічну програму для еволюції в Африці, яка створила б там базу для вільної співпраці порозуміння між народами ЗДА і Африки". Пізніше президент Туре промовляв у Крайовому Пресовому Клюбі, де також говорив про проблеми своєї держави у зв'язку зі справами цілого африканського континенту. Він сказав, що прибув до ЗДА на те, щоб вияснити нове життя в Африці і щоб пізнати, яку політику плянують вести ЗДА у відношенні до Африки, яка емансипується щораз більше. Рік тому Ґвінея відорвалась від Франції. Президент Туре говорив висловами французької революції: воля, рівність братерство. Навіть говорячи про допомогу він сказав, таке: „В нашому убозтві ми не просимо про допомогу, тільки вияснюємо справу. Ми ставимо вище братерство над добродійність".

15 мільйонів американців зможуть купувати ліки з 25 відсотковою знижкою

Ню Йорк. — Д-р Етел Персі Андрус, яка є головою Крайового Т-ва Емеритованих Учителів і Американського Товариства Емеритів, повідомляє, що 15,000,000 мільйонів американців у віці понад 65 років по раз перший в історії цієї країни зможуть купувати ліки і фармацевтичні вироби з 25% знижкою в порівнянні з реґулярною деталічною ціною. Вона склала цю заяву в бюрі Американського Т-ва Емеритів в Ню Йорку і сказала, що центри продажу цих ліків вже є відкриті у Вашингтоні і Каліфорнії, а незабаром такий центр для висилки ліків поштою буде відкритий у Ню Йорку. — Президент Т-ва Блакитний Хрест у Вашингтоні д-р Безіл МекЛін, заявив, що старші особи, які потребують лікування і не мають грошей, не просять добродійні інституції про допомогу, бо не - хочуть бути принижені своєю просьбою.

„Міс Україна" серед 20 різнонаціональних красунь на Жіночій Виставці в Ню Йорку

Ню Йорк. — Комітет Міжнародної Жіночої Виставки, що має відбутися в Ню Йорку впродовж наступного тижня, уладив в понеділок 26-го жовтня у приміщеннях "Overseas Press Club" при 35 Іст 39 вул. зустріч 20 королев краси з представниками преси. Між красунями різних національностей не бракувало і „Міс України", що з лентою, на якій виднів напис: „Українсько-Американська Королева 1960", позувала до знимок численним репортерам. Є нею п. Наталка Глоба, 19-річна красуня з Ню Йорку, студентка бактеріології в Сиґі Каледжі. Наталка крім непересічної краси відзначається ще й талантом до поетичної творчости, з якою уважні читачі могли познайомитись у „Веселці". Крім замилування до писання віршів і оповідань для своїх двох молодших сестричок, Наталка любить теж співати і бере лекції сольоспіву у п. К. Таранової. Окрема коронація нашої красуні відбудеться в часі української програми на Міжнародній Жіночій Виставці в суботу 7-го листопада ц. р. о год. 7-ій увечері. Міжнародна Жіноча Виставка відбудеться, як і минулими роками, в Арморі при 34-ій вулиці і Четвертій (Lexington) евеню в Ню Йорку.

В АМЕРИЦІ

● **До ЗДА прибула 85-членна танечна група „Сльонск"** із Польщі, яка в п'ятницю 30-го жовтня дебютуватиме в Бостоні, а від 3-го листопада протягом трьох тижнів виступатиме в Ню Йорку в Ню Йорк Сиґі Сентер. Після того вона відвідає Вашингтон, Шикаґо, Дітройт, Монтреал і Торонто. Запляновано 70 виступів цієї групи.

● **Департамент внутрішніх справ** повідомляє, що цього року працювали в ЗДА 414,269 мехіканських робітників в рільництві як сезонові робітники.

● **Стейтове бюро моторового руху** в Олбані, Н. Й., повідомляє, що в серпні ц. р. в автових катастрофах у Нюйоркському стейті згинуло 225 осіб, а від початку року смертних випадків від авт нараховують вже 1,629. Минулого року згинуло в тому самому часі тільки 1,526 осіб. „Це ганьба для нас усіх", — сказав комісар бюра Вільям Галтс, жадаючи гостріших кар за порушення приписів їзди автами.

У СВІТІ

● **Фарах Дівах** — це 23-річна іранська красуня, з якою ніби має одружитись 39-річнию шах ІрануРіза Палеві. Він познайомився з Фарах Дівах у Парижі, коли під час недавніх відвідин вона вітала його як делеґатка іранських студентів. Шах розвівся з двома своїми дружинами, які не могли дати йому наступника престолу. Фарах Дівах відмовилась будь-що сказати про ці газетні плітки, але — здається — замовила вже у найдорожчому салоні моди Діора в Парижі, шлюбну сукню.

● **Кардинала Альфредо Оттавіяні** призначено секретарем Найвищої Святішої Конґреґації у Ватикані, префектом якої є сам Папа. Завдання Конґреґації — пильнувати правильности додержання доґми Католицької Церкви. Кардинал Оттавіяні має 69 років.

● **Найвищий Суд Латвії** проголосив декрет, який накладає грошові кари за надмірне вживання алькогольних напоїв. Пияків каратимуть гривною до 100 рублів на спеціяльних „товариських судах".

● **Комуно - польська преса** промовчала мовчанкою роковини „жовтневої революції", як називають у Польщі день 20 жовтня 1956 року, коли Владислав Гомулка прийшов до влади, закінчивши в Польщі „еру сталінізму".

● **На Формозі державний підсекретар Даґлас Діллон** конферував півтори години з лідером вільного Китаю, 72-річним маршалом Чіянґ Кай-шеком. Кажуть, що темою наради було збільшення американської допомоги для збройних сил вільного Китаю і для потерпілих від страшного тайфуну.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КОМУНІСТИЧНІ ЯНИЧАРИ

У тижневому журналі „Сатардей Івнінг Пост" на 31-го жовтня ц. р. появилась велика стаття видатного американського журналіста Демаре Бесса п. з. „В уярмлених балтійських країнах", в якій він подає не тільки репортажовий опис змін, що їх знайшов у столицях Латвії, Литви й Естонії, але й політичні завваги на тему тамошнього режиму та висновки щодо майбутньої їх долі. Американський журналіст оповідає, як то німецькі нацисти й московські большевики переліцитовували одні одних у жорстокостях супроти названих балтійських країн. Москва поставилася до них, як до своєї власности ще в 1943-у році, на конференції в Тегерані. Демаре Бесс уважає, що тодішній брак рішучої відповіді збоку Ф. Д. Рузвелта і Винстона Черчилла на заяву Сталіна, що балтійські народи „виявили бажання належати до Совєтського Союзу", став заохотою для окупації й анексії цих країн большевиками в дальшому ході війни. Тепер, каже Бесс, Литва, Латвія й Естонія, разом з 12-ма іншими так званими самостійними республіками Совєтського Союзу, мають насправді куди менше свободи, як Польща чи навіть Східня Німеччина.

Проте, в тих трьох країнах таки позначилися деякі блага післясталінської „відлиги". Якась третина засланих на схід балтійців вернулася додому, — дві третини згинули. У комунальній самоуправі автохтони дістали більший голос. Завдяки великому організаційному хистові балтійців, життьовий стандарт в їхніх країнах вищий, аніж на Московщині, а міста й містечка роблять куди краще зовнішнє враження. Москалів ніби не видно, уніформованих вояків мало, бо вони здебільша в приморській смузі, де — мабуть — знаходяться совєтські ракетні бази. Владу виконують ніби самі балтійці, але це — тільки слухняні центральній комуністичній владі підголоски. Бесс був у Ризі саме тоді, коли латиський прем'єр Вілліс Лаціс публічно затаврував свого заступника Едварда Берклявса та кількох інших керівників адміністраційного апарату в „ставленні вузьких національних інтересів вище від інтересів цілого Совєтського Союзу". Латиські газети опублікували ту його промову і прикрасили власними коментарями, не згадавши ні словом про Москву". „Але це не обдурило читачів. Вони знають, що прем'єр Лаціс, також плідний письменник, є слухняним російським знаряддям. Він займає в Латвії приблизно таке саме становище, яке мав під час окупації Норвегії пронацистський Квіслінг, також і з подібних причин Лаціс поміг перевести в 1940 році пофальшовані вибори, які запроторили Латвію до Совєтського Союзу". Американський журналіст оповідає, як він, зайшовши до книгарні в Ризі, хотів купити двотомову повість Лаціса „До нових берегів", яка саме появилась в англійському перекладі. Продавчиня поінформувала його чемно, що необов'язково купувати два томи, і зробила здивовані очі, коли американський журналіст попросив таки обидва томи. Бесс каже, що, прочитавши ту повість, він зрозумів почування латишки: Лаціс не тільки прославляє москалів та уярмлення комуністами Латвії, але ще й лає ... американських імперіялістів!

Видатні балтійці в своїх обережних розмовах з американським журналістом указували на конечність дивитися на теперішню ситуацію їхньої країни з далекої історичної перспективи, — мовляв, вони сотні років перебували під російською владою перед першою світовою війною і протягом того часу царський режим змінювався. „Чимало нас покладають надії на те, що чимраз ширша освіта диктуватиме московському народові чимраз більшу толеранцію, завдяки якій національні меншини в Совєтському Союзі осягатимуть більшу свободу". Але, — каже американський журналіст, — з розмов із місцевими балтійцями та балтійськими еміґрантами, головно в сусідній Швеції, треба дійти до висновку, що не москалі, а власні фанатики - комуністи є найбільшою загрозою для національної потенції, для національних традицій і аспірацій. „Майбутність балтійських держав, як бачать її еміґранти у Швеції, залежить великою мірою від вислиду внутрішнього змагання між балтійськими комуністами і націоналістами, які все ще становлять більшість".

Цей висновок актуальний для всіх уярмлених Москвою народів. Не такі грізні були б московські окупанти, чи навіть пристосуванці, які задля збереження життя і можливостей праці, ба навіть задля кар'єри служать режимові, — навіть формальні комсомольці й партійці. Найгірші ті, які переставились уже цілком на чужі рідній нації категорії думання та дії і з власної, невимушеної волі „перевиконують" пляни русифікаторської влади. Це, в застосуванні до України, ті „енки", які втратили вже навіть мовний зв'язок з українською нацією, ставши, зрештою, однородними коліщатами великоросійської державної імперіялістичної машини. Не всі коньюнктурні пристосуванці є яничарами, але яничари завжди були є і будуть найбільшими шкідниками народу.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ТИХИЙ ВІДХІД

У день, коли гітлерівські війська вмаршували в Польщу, новойменований шеф штабу американської армії склав присягу. Це був — Джордж Маршалл. Коли пролунали останні постріли війни і прийшов „Ві-Джей-Дей" (день перемоги над Японією), Джордж Маршалл вернувся на свій хутір у Північній Кароляйні. За ним була вже виграна війна в Европі і на Далекому Сході. Це він був „правдивим організатором перемоги" — за словами Черчілла. І це був він, що в межах своїх прав підвищив у ранзі поза чергою здібного офіцера Двайта Айзенгавера, а потім іменував його начальним вождем американських збройних сил в Европі.

Заслужився країні, здобув п'яту генеральську зірку — найвищий військовий ступінь у ЗДА, — і пішов на відпочинок. Але часи не дозволяли відпочивати тим, хто добре служив. Президент Труман вважав, що Джордж Маршалл добре служив своїй країні: він бачив його „на чолі найвизначніших в історії командирів" і назвав його „найбільшим живучим американцем". Тож не диво, що не дозволив йому відпочивати. Через пару місяців після того, як Маршалл пішов на пенсію, президент Труман викликав його з тихого закутку вперше і іменував спеціяльним амбасадором до Китаю, щоб рятувати ситуацію. В 1947 році викликав його вдруге і призначив секретарем закордонних справ; а коли вибухла Корейська війна, іменував секретарем оборони.

Був Джордж Маршалл вояком і вигравав війни, але був він і людиною, що старалась направити повоєнну руїну. Плян економічної відбудови, названий за його ім'ям, врятував зруйновану Европу...

Мав Маршалл високий пост державного секретаря, найбільший „політичний" пост з усіх можливих. А проте, він не любив політики і не мав, як сам казав — зрозуміння для неї. Тому відмовився кандидувати на президента, коли йому пропонували це в 1948 році.

Вісім років тому Джордж Маршалл пішов остаточно на спочинок; відійшов за межі публічности і газетних заголовків. Тільки в 1953 р. світ ще раз заговорив про нього, коли дістав він мирову нагороду Нобеля...

Минули роки від того часу, коли Джордж Маршалл панував на американській і світовій арені. Вісім років в історії — не багато. Але в наші часи прискореного політичного — і не тільки політичного —темпу, вісім років це вже сіра давнина. Стільки подій, стільки нових голосних імен — героїв дня пересунулось на фільмі часу, що ім'я Джорджа Маршала і його доба перестали бути атракцією. Якби Маршалл помер у 1951 році, його похорон був би маніфестацією великої актуальної втрати, маніфестацією жалю співробітників, товаришів і вдячної нації. Але він помер на вісім років пізніше, після тихого життя на хуторі і після довгої, безнадійної недуги. Тепер він уже тільки історія, тільки спомин. А в наші суворі часи — втрата спомину не така вже й велика.

Малощо зміниться після смерти Маршалла. Певно вдома ще сумніше стане, як в останні часи. А в країні хтось інший стане тепер найвищим ранґою офіцером, хоч так само титулярним тільки, як був Джордж Маршалл. Тепер буде ним генерал МекАртур, який дістав був п'яту генеральську зірку через два дні після Джорджа Маршалла в 1944 році (ще живі генерали п'ятьох зірок — це Омар Бредлі і адмірал Німіц).

Отож, Джордж Маршалл помер у 1959 році і похорон його не був ніякою маніфестацією. Та й родина просила про тихий похорон. Не товпились відвідувачі в каплиці Вашинґтонської протестантської катедри, де стояла три дні домовина покійного генерала з почесною вартою із жовнірів усіх родів зброї. Тільки під час панахиди у каплиці Форт Маєр в Вірджінії зібрались проміненті особи цього світу, щоб відпровадити Джорджа Маршалла в останню дорогу. Коло 200 людей виповнило каплицю. Теперішній державний секретар Гертер і колишній, Дін Ачесон, Гарриман, генерали Бредлі, Грунтер, Ріджвей, МекКлой, Клей, міссіс Барклі... І вперше від часу похорону найвищого судді Вінсона в 1953 році зустрілись у цій каплиці віч-на-віч теперішній і попередній президенти. Відносини між ними холодні і очевидно, мають вони мало бажання зустрічатися. Президент Айзенгавер увійшов останній. „Гав ду ю ду, містер президент", — сказав, подаючи руку своєму попередникові. „Гав ар ю, містер президент", — відповів Труман. В обох була „невтральна" міна; сиділи вони в тому самому ряді, відділені кількома особами, і не звертали один на одного уваги. Без прощання і розійшлися. Айк вийшов бічними дверима, як тільки скінчилась відправа. За ним розійшлися всі.

В останню дорогу проводили Джорджа Маршалла тільки члени його родини і почесна військова частина. Маленький похід ішов крутою доріжкою півтори милі до відкритої могили недалеко пам'ятника Невідомому Воякові. Не везли домовини на гарматі, як на це мав право покійний генерал. Несли її жовніри. Стиха бив барабан. І навіть 19 гарматних стрілів і дві сальви з крісів не різко прозвучали у весняно - сонячний день. Тихо і скромно зійшов славний генерал зі сцени життя...

(юст)

ЗАСИНАЮТЬ ПОЛЯ...

Засинають поля,
Облітає гілля,
І садами по жовтому листі
Лине осінь
в багрянім намисті...
Туманіє земля...

Але думи мої не в тумані,
Як і щастя моє золоте.
Наді мною
все так же цвіте
Небо синє, як очі кохані.

Осінь, осінь
в полях і дібровах...
Та для радости все це пусте.
Як двірник,
з тротуарів ранкових
Вітер жовтеє листя мете.

Знаю я, усміхаються далі,
Коли сонце
з-за хмар вирина,
І ще знаю:
є радість в печалі,
Коли гляне
крізь сльози вона.

ВОЛ. СОСЮРА

ДЛЯ ПРОПАҐАНДИВНОГО ПОКАЗУ

У 1958 році Державне Видавництво художньої літератури Української ССР започаткувало видавання книжкової серії „Систематизоване видання української дожовтневої літератури". З того часу у згаданій серії появилося майже три десятки книжок — видань (в одному, двох чи й більше томах) творів українських клясиків 19-го і початку 20-го сторіч, що їх совєтські літературознавці зараховують до т. зв. „дожовтневої літератури", в рідких випадках і творів старої української літератури, покищо тільки 17-го віку. Згідно з пропаґованим в українській підсовєтській пресі пляном, ця серія мала б бути опублікована на протязі найближчих п'яти-шести років, охоплюючи 150 - 180 томів.

Досі (за півтори року!) в цій серії появилися твори таких українських письменників минулого і цього сторіччя: Івана Котляревського, Євгена Гребінки, Данила Мордовця, Анатоля Свидницького, Марка Кропивницького, Олекси Стороженка, Володимира Самійленка, Степана Ковалева, Наталі Кобринської, Гр. Григоренка, Тимотея Бордуляка, Уляни Кравченко і збірними томами антологія „Письменники Буковини", збірник „Українська Драматургія першої половини XIX століття" та „Бурлеск і травестія в українській поезії першої половини XIX століття". Із старої української літератури появились тільки твори Івана Вишенського, не зважаючи на те, що заплановано до видання також і резервовані виключно для панівної „русскої" літератури такі твори, як „Слово о полку Ігоревім", „Старі літописи руські" (! — О. Р.), твори Григорія Сковороди та інші. Мали б увійти до цієї серії, але покищо тільки в плянах, антології народної творчости — народні пісні, думи, казки, леґенди та приказки.

Вся ця серія виходить із зовнішнього боку досить добре, із стилізованим (інколи як шаржованими) на народні мотиви, особливо ж на вишивку, суперобгортками й обгортками та з подібним внутрішнім оформленням (заставки і кінцівки), на доброму папері, у форматі нормальної вісімки.

Обговоренню цього „систематизованого видання" присвятив недавно статтю п. н. „Скарбниця мудрости народу" в „Радянській Україні" (за 8 жовтня ц. р.) підсовєтський український критик Олег Микитенко. Згідно з його ствердженнями, завданням цієї серії є, з одного боку, усунути „збіднене уявлення про розвиток української літератури в минулому", яке склалось внаслідок ізольованости багатьох із „дожовтневих письменників" від уваги підсовєтського читача, а з другого боку — позбавити „зарубіжних недругів (совєтського режиму в Україні — (О. Р.) можливости галасувати про неувагу, мовляв, до української культури минулого", вирвати „з їх ідеологічного арсеналу твори багатьох хороших письменників".

Усі ці ствердження доказують, що все це широко реклямоване „систематизоване видання" творів українських клясиків задумане з чисто політичними цілями: поперше, поповнити й збагатити творами дореволюційних українських письменників, таврованих ще донедавна як „буржуазні націоналісти", мізерну і бідну совєтську уже таки „жовтневу" українську літературу; подруге — не дати змоги „буржуазно-націоналістичній" еміґрації за кордоном говорити про культурну відсталість в Українській ССР; і потретє — анектувавши ці твори до соцреалістичної „дожовтневої" літератури, відібрати можливість „буржуазним націоналістам" користуватися творами цих письменників, як зброєю в боротьбі з московським комунізмом та його режимом в Україні.

Для здійснення усіх цих політичних завдань і видається в УССР вищезгадану систематизовану серію, і цим визначене не тільки само видавання творів дожовтневих письменників, але й їх вибір, редаґування й коментування.

Згідно з дальшим пропаґандивним ствердженням Олега Микитенка „систематизоване видання" української клясичної літератури здійснюється на новому для Держлітвидаву УССР, та й взагалі для всіх інших неакадемічних видавництв республіки, науковому підході до підготовки творів письменників минулого". Цей новий, нібито „науковий", підхід мав би виявлятися в намаганні „очистити твори письменників XIX століття від редакторських нашарувань різних років, поповнити викреслені царською цензурою місця, наново звірити всі твори з рукописами тощо, щоб дати читачеві справді авторський, т. зв. канонічний текст".

Але, переглядаючи видані досі томи творів українських клясиків, треба ствердити, що науковий підхід у їх виданні і редаґуванні не є новим, а є тільки продовженням дотеперішньої дискримінації і цензорської практики, стосованої при видаванні творів Шевченка, Лесі Українки, Франка та ін., коли усувалось все те, що звернене хоч би тільки натяком проти Москви та „старшого брата" і вибиралось з усієї творчости письменника те, що є невтральне, або що його можна підтягнути під ярлик „соцреалізму". З цього погляду підсовєтські „науковці" не тільки проводять дуже скрупулятну селекцію наявного матеріялу, викидаючи усе, що незгідне з партійними настановами сучасного режиму в Україні, але й редаґуючи всі видавані „вибори" з творчости того чи іншого письменника в тому напрямку, щоб вони показувалися читачам „предтечами соцреалізму", а ще важливіше „дружби з великим російським народом". Для цієї мети з особливим замилуванням вибирають совєтські редактори ті твори, навіть із спадщини 17-го, чи 19-го і 20-го ст., які ці настанови ілюструють і підкреслюють. Так, наприклад, антикомуніст, політичний еміґрант Володимир Самійленко стає у вислідi совєтського „редаґування" ... гарячим прихильником Совєтів і всієї їх політики в Україні. Ясна річ, що з науковістю такі трансформації не мають нічого спільного.

Але, що найважливіше, видаються твори українських клясиків в цій „систематизованій серії" в таких невеликих накладах, що вони напевно не доходять не тільки до масового читача, а навіть Українській ССР. Зате дуже наполегливо московська „Международная Книга" засипає цими виданнями закордонний ринок — усі ці совєтські книгарні і книжкові агенції в усьому світі. Виходять книжки в цій серії накладом найбільше 12,000 примірників, що для 42 мільйонів українців є цілком мікроскопійною кількістю. Факт цей підтверджує і цитований вище О. Микитенко, називаючи питання тиражів книжкових видань в Українській ССР „наболілим питанням" і нарікаючи, що „тиражі томів систематизованого видання не відповідають важливості серії, розрахованої насамперед на широкого читача. Вже тепер окремі томи купити в книгарнях неможливо". Водночас із цим стверджує він, що „при виданні цієї серії відбувається те, що траплялося вже не раз, коли найкраще намагання великого колективу науковців, видавців і поліграфістів розбиваються вщент об байдужість чи незрозуміння книготорговельних організацій".

Ледве чи треба кращого доказу, як ці Микитенкові слова, на поставлену в заголовку цієї статті тезу, що вся оця розреклямована серія українських клясиків видається тільки для пропаґандивного показу, для заперечення закидів української еміґрації у вільному світі, що українська культура в Українській ССР перебуває в підневільному стані.

О. Р.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЛІТИКА НА ПЕРЕЛОМІ

Париж. — У вересні й жовтні ц. р. Франція мала дві великі політичні „сенсації". Перша — це проголошення президента республіки де Ґолля: він заявив, що Альжир матиме право самоозначення, якщо в тій країні скінчиться війна, хоч би в тому вигляді, що протягом року там не буде убитих більше як 200 осіб

Для прихильників і для противників де Ґолля це проголошення було великою несподіванкою. Аджеж усі уряди „Четвертої Республіки", включно з урядом Мендес-Франса, догоджаючи настроям маси французів, заявляли: „Альжир — французький". Саме тому, що франц. колоністи в Альжирі підозрівали, що паризький уряд піде на компроміс з бажаннями альжирських самостійників, 13 травня 1958 р. вони учинили бунт проти центральної влади і наслідком того прийшов до державної керми де Ґоль. Цим почалася „П'ята Республіка": змінено радикально конституцію, при якій права парляменту було обмежено і владу зосереджено фактично в руках президента. Між правими групами і „ґоллістами", що перемогли у виборах до парляменту, настало заспокоєння. Мовляв, де Ґоль „не попустить", не піде на компроміс з повстанським рухом в Альжирі.

Вони забули одно: де Ґоль заявляв не раз, що він може закінчити війну в Альжирі і довести свою країну до миру з колонією. Спроба мілітарно зломити спротив альжирських повстанців не вдалася: аджеж альжирцям помагає зброєю і дипломатично увесь мусульманський світ, народи Азії та Африки. З того виникають великі труднощі для Франції в міжнародній політиці. Проблема Альжиру стоїть на порозі палацу Об'єднаних Націй. П'ятирічна війна деморалізує саму Францію, вимагаючи данину золотом і кров'ю на непродуктивні цілі. Де Ґоль відчув, що настав відповідний момент діяти. Він заявив, що в справі „самоозначення" Альжиру має сказати своє слово громадянство Франції.

Збоку уряду Альжиру, створеного на еміґрації, були заяви, які не відкидають переговорів з урядом французької Республіки, але при певних передумовах. В попередніх роках у Франції була поширена рішучість, мовляв, „з бунтарями не ведуть переговорів". Тепер уже ведуться переговори таємні. Голова альжирських повстанців Ферат Аббас, що перебуває в Тунісії, бере за приклад тактику теперішнього президента Бурґіби, що переговорами досягнув від Франції визнання незалежности Тунісії. Аббас заявляє, що має довір'я до де Ґолля, але не може на це тільки покладатися.

13-го жовтня виступив у парляменті з довгою промовою про політику Франції супроти Альжиру де Ґолля Мішель Дебре. Це була друга сенсація цього року. Дебре окреслив мотиви для політики „самоозначення" Альжиру і зробив такі „єретичні" заяви, що за них кожний уряд Четвертої Республіки мусів би „полетіти". Але нічого подібного не сталося. Парлямент величезною більшістю „ґоллістів", радикалів і соціялістів прийняв програму політики уряду для вирішення альжирської справи. З цього приводу впливовий тижневик „Л'Експрес" пише, що політика де Ґолля йде шляхом, який показував уже давно Мендес. Проти цієї політики з гострою критикою виступив у парляменті Бідо, кількакратний прем'єр „Четвертої Республіки". Але це не мало впливу на голосування.

Треба думати, що до переговорів між альжирськими повстанцями і французьким урядом незабаром дійде. Альжирські представники вимагають для своєї країни міжнародних ґарантій „самоозначення". Це найтяжча проблема для амбіції французів. Одначе, уже визнання можливости переговорів з повстанцями — це великий поступ на шляху до англійського вирішення проблеми Альжиру: майже всі прем'єри теперішніх незалежних країн Британської Спілки Народів були повстанцями або сиділи в англійських тюрмах.

Факти показують, що Тунісія і Марокко, які недавно відділилися від Франції, лишаються в добрих взаєминах з колишньою метрополією. Про свої наміри жити в добросусідських відносинах з Францією після самоозначення, заявляють і провідники альжирських повстанців. Якщо в справі Альжиру дійде до згоди, то це буде зміцненням усього західнього світу супроти московської загрози.

У зв'язку з новим курсом уряду де Ґоля в справі Альжиру почалася акція противників „замирення хоробрих" (за виразом президента Франції). Появилися групи терористів з Альжиру з плянами „зліквідувати" найвизначніших прихильників замирення. Це спровокувало уряд до поліційних ревізій у правих діячів по всій Франції. Фронт французьких колоніяльних націоналістів не вдержиться, бо він перечить логіці історії.

П. Вітор

Іван Смолій

У ЗЕЛЕНОМУ ПІДГІР'Ї

(Повість)

(20)

Такой уже поділили. О, позакурювали та з диму дивляться на Федя, якби щось на совісті мали.

— То що? Може ся нап'ємо? — сказав нарешті крамар, витягаючи пляшку сливовиці.

Він вправно виймав склянки, налив рожевої рідини.

— То вже'те поділили? — озвався Федьо з лави, тамуючи лють.

Не треба було бути великим знавцем людських душ, щоб зміркувати, що з Федьом щось не гаразд.

— Є-ее. Поділили, — притакнув Ковбан. — Або що?

— Що? Я вам покажу що! — Тут Федьо підвівся важко з лави, підійшов до прилавка і згорнув увесь поділений крам на одну купу. — А то! О! То си ділите, а я що? А я де? Га?

— Ба, та хто тобі боронить? — озвався Ковбан примирливо, бо кров набігла на обличчя Федя, і стояв він з затисненими п'ястуками, готовий до бійки.

— Но то файно, як не бороните. То буде моє. Вже ви ся набрали. А тепер раз Федьо візьме. Пакуй, Петре!

Ковбан переглянувся з своїми спільниками.

— Ба, та як? То для твоєї матері, ти сам казав, тих лахів не треба, бо вона з печі не злазить.

— Любаску си знайшов! — засміявся крамар.

— А ти ся не смій! — Федьо крутнув карчилом, перелівши погляд на крамаря. — А ти для кого береш, га? Кілько коханок у селі маєш? Ти, бугаю міжгірський, мислиш, не знаю? А він, — Федьо тицьнув пальцем на Ковбана, — для кого нести? Для жони? Ци для Пилипишиної Касі? А шляк би вас трафив та би вас упік! Ви си думаєте, що Федьо дурний?

— Ой-ой-ой! — підніс Орун руки заспокоюючим жестом. Його довгі плекані пальці тремтіли при цьому як у диригента, що стишує надто голосний хор. — Та хто каже, що ти дурний? Та чого зараз сваритеся. Та бери, що хочеш, хто тобі боронить?

— То беру, — потвердив Федьо. — О, те можете собі забрати, — відсунув кілька кусків, — і беріть собі що ще хочете, а то буде моє.

— Є-е-е — озвався Ковбан, коли всі помовчували. — Та бери, бери. Тільки той один кавалок мені віддай, — вказав він на звій шовку яскраво квітчастий.

Давно такого не було на районній базі. Як побачив, зараз собі відсунув. І аж усміхнувся під вусом. Не встоїться Кася на вид такого дарунку. Зм'якне її серце. І людських язиків вже не буде боятися. За ту красу забуде вона про все, і піде жити з ним в Усташову хату.

— Ні, того я вам не дам, — покрутив головою Федьо. — Вже ви си вріжте з того під лядою.

— Нема вже більше такого.

— Нема, то нема. На другий раз буде. А то я візьму.

— А то ти мені віддай, — промовив Ковбан, і його очі стали холодні і злі.

— А я не дам.

— Давай, кажу! — гукнув Ковбан незвичайно грізно, зміркувавши, що через цього дурня може трапитися таке, що не пошиє Кася з красивого шовку спідниці, і охолоне її серце. І він простягнув руку, щоб ухопити силою спірний кусень.

Федя наче хто дюґнув у саме серце, як побачив руку Ковбана, простягнену по його добро. Аж зубами заскреготав, аж мову йому відняло.

— Не дам! — гаркнув він і гримнув кулаком так, що прилавок заломився як під ударом довбні. Задзвеніли склянки, горілка розлилася, тільки пляшку притомний крамар схопив упору.

— Ай-ай! — скрикнув Орун і, як опарений, вибіг з кооперативи.

Крамар за прилавком став у захисну позу. А Ковбан пополотнів і поволі відступав від прилавка до дверей. Уб'є! Уб'є! Недармо побовкували, що ярмарчанина в лісі залушив.

Ковбан ступив ще крок, два до порога, і вийшов собі без слова.

На деякий час у кооперативі запанувала тиша. Крамар не зводив очей з Федя. Здавалося, ніби й він, хоч паруб'яга здоровий, готується дременути, лише нема куди. Та все споглядає на двокілограмову гирю, щоб на випадок чого вхопити в руку на оборону. Той чоловік як звір. Від звіра всього можна сподіватися. О, як йому очі заплили коров'ю. Сатана!

— Чого ся призираєш? Не видів'єс 'ня? — визвірився Федьо, і крамар запобігливо поквапився усміхнутися.

Федьова рука простягнулася по склянку з рештою сливовиці, і крамар зідхнув з полегшею.

— Шляк би тя трафив, — сказав Федьо, хильнувши. — А ти чому не п'єш. Гордиш мною?

Крамар поспішно налив склянку, не зводячи очей з кумпаньйона. За другою склянкою не було вже чого боятися. Сливовиця гасила вогонь. Посоловіли вже Федьові очі, по спорожненій пляшці.

— То би'с знав, — говорив Федьо, — всі міжгірці свині! Маю рихт чи ні?

— Маєш.

— І ти свиня!

— Свиня.

— І Міша свиня!

— Так!

— І Орун!

— Так.

— А знаєш, хто файний хлоп?

— Федьо Череп.

— Абис знав! Я вам то покажу. Ти один з другим не вартуєш мене в п'яту поцілувати. Я ще буду пан. То би'с знав, я є той, я не кредитую. Хто мене хоче дурити, то най ся варує. Я не той... Зв'яжи мені то... Ладно. Газету маєш. Обвини, аби то було чисто і делікатно. То не для такої дівки, як твоя Параска. О! То добре, то ти красно дякую. Маєш ту за горілку, би'с не мовив, що твою п'ю...

Федьо йшов Міжгір'ям, а дорога хиталася під його ногами, колихалася, як натягнена полотняна смуга. Похилі плоти то уступали йому з шляху, то збігалися звідусіль, і він намацував напотемки, щоб зміркувати, де він і куди далі йти. На мить стало йому й байдуже куди йти. Пристанув і заспівав:

Як я ішов горі селом, всюди ся світило,
А де я мав повернути, там ся загасило.
Нащо мені женитися, нащо мені жінки,
Коли мені чужі жони купують горівки.

ПРОТОКОЛ
З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 25-го ДО 29-го ТРАВНЯ 1959 РОКУ НА „СОЮЗІВЦІ" В КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(3)

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТНИМ ПЕРІОДОМ

Після закінчення звітів головних контролерів виринуло питання: який період часу повинні обіймати звіти членів Головного Уряду УНСоюзу. Обмін поглядів виявив помітну розбіжність. Одні члени Уряду обстоювали традиційний час звітування, який держиться календарного року, тобто звіт мав би обіймати ввесь попередній календарний рік. Другі обстоювали думку, що звіт повинен обіймати час від одного річного засідання до другого, ще інші, приймаючи цей другий погляд, вимагали, щоб тільки звіти головних секретаря і касира додержувались календарного року. Розв'язку залишено часові та поодиноким членам Уряду.

ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звітування головних радних започаткував гол. радний Богдан Зорич.

Звіт головного радного Богдана Зорича

Пане Предсіднику, Пані і Панове!

Мені припала сьогодні подвійна честь: обраний до Головного Уряду Українського Народного Союзу, як член його Головної Ради, на минулій Конвенції, я не тільки вперше складаю свій звіт перед цим керівним органом нашої великої організації, але й відкриваю ним звітування членів Головної Ради. Коли б ще хто потребував доказу повного народоправства в цій нашій установі, доказу повної рівности і однакової можливости для всіх, то моя приявність і участь у цьому зібранні може ним послужити.

Перед цим своїм першим коротким звітуванням я хочу вияснити і подати причину, чому мій звіт своєю формою і своїм змістом дещо відбігатиме від прийнятих стандартів традиційних звітів головних радних у попередніх роках, що звичайно охоплювали такі точки: 1. Виконування доручень Головного Предсідника чи Головного Екзекутивного Комітету; 2. Організаційну працю на своєму терені; 3. Працю суспільно-громадську та, вкінці, — 4. Репрезентацію.

Немає сумніву, що порядок саме такого звітування виправдала традиція та найкращі інтереси нашої організації. Все це бо дисповиційно важливі справи, вони характеризують дисциплінарну стрункість в структурі нашої організації та її керівних органів, характеризують ідейність у праці членів Головного Уряду та підкреслюють заінтересування їх, а з ними і всієї нашої організації не тільки тими ділянками, що стисло означені її статутом, але й повнотою нашого суспільно-громадського життя, з яким УНСоюз нерозривно пов'язаний та виконує в них провідну ролю. Все ж такі в такому звітуванні є, на мою скромну думку, й один, можна б сказати, органічний недолік. Справа в тому, що ні в статуті, ні в жадному іншому правильнику нашої організації немає точно означених завдань і функцій головного урядовця УНСоюзу взагалі, а головного радного зокрема, немає точно означеного засягу його діяльности в організаційному чи будь-якому іншому аспекті, як і в територіяльному засягу, немає навіть точно означених його прероґатив. Результат такий, що ми звітуємо, властиво, про все, але ми не всилі того звітування уточнити цифрами і даними. У висліді такі звіти, йдучи по лінії традиційних практик, мусять рік-річно в більшій або меншій мірі повторюватися.

Прошу прийняти цю скромну заввагу не як критику, а тільки як щире бажання початківця збагнути до самих основ систему та її однаково причиновість, як і цілеспрямованість. Я зобов'язаний до того також тим, що делеґати на нашій останній Конвенції удостоїли мене своїм великим довір'ям, віддавши на мою кандидатуру свої голоси.

Слухаючи звітів наших екзекутивних урядовців та наших контролерів, намагаючись записати в своїй пам'яті ці, можна б сказати, головокружні цифри членства нашої організації та їх майна, з подивом приймаючи рапорти про могутній розмах нашої організації в зусиллях невпинного росту і розвитку і тим самим в намаганнях постійно збільшувати стан українського посідання на північно-американському континенті з думкою про нашу далеку Батьківщину, мені мимоволі ввижається багато і при різних нагодах згадуваний стан із тих піонерських часів, коли українська праця почала, разом з іншими поселенцями, промощувати шлях в західні провінції Канади і коли також український плуг став речником цивілізації на її цілинних землях. Правда, в самій Канаді УНСоюз почав мобілізувати українську спільноту у свої власні організаційні ряди далеко пізніше, то тим не менше ми вже сьогодні маємо ті найбільш переконливі, бо циферні докази з одного боку великої і спасенної ролі УНСоюзу також на канадійському терені, а з другого боку його величезних дальших можливостей.

Тому то, з великим подивом і повним респектом до минулого, я хотів би в цьому звіті звернути, а радше повторити вже не від учора скеровувану увагу проводу нашої організації на її канадійські можливості сьогодні та в майбутньому. Сучасний стан розбудови УНСоюзу в Канаді є пропорційним вислідом до морального, фізичного і фінансового вкладу в ту розбудову. З нарад минулої Конвенції, із писань та подібних виступів можна прийти до переконання і авторитетно твердити, що між нами немає нікого, хто 1. квестіонував би великі можливості росту і розвитку УНСоюзу в Канаді та 2. не рекомендував би тих можливостей використовувати. Це фактичний стан і з нього треба тільки зробити логічний висновок, себто поробити відповідні заходи для використання тих можливостей. Думаю, що для цього нам необхідно зробити дальший крок, треба зробити деякий злам у дотеперішній практиці та відважитись на поважний експеримент, що вимагатиме також і деяких фінансових видатків. На це ми маємо благословення нашого найвищого керівного органу — Конвенції УНСоюзу. На підставі однорічної праці на пості головного радного в Торонті я прийшов до переконання, що, крім рекомендованого Конвенцією створення Канадійської Канцелярії УНСоюзу, нам треба зорганізувати та вишколити відповідний організаційний апарат, який пішов би у все це цілинний, коли мова про УНСоюз, канадійський терен та — кажучи прийнятою фразою — освоїв його.

На півмільйонову українську спільноту в Канаді напевно знайдеться, щонайменше 10 відсотків таких родинно і національно свідомих осіб, що їх можна охопити організаційною сіткою УНСоюзу. Але це можна досягнути тільки великими зусиллями і наполегливою працею та, очевидно, відповідними інвестиціями. Коли ж ми, включно з нашими вШановним Головним Касиром, твердимо, що найбільшою цінністю УНСоюзу є такі живі люди — його члени, то й відповідні фонди на цю інвестицію треба здобути.

По цій лінії — по лінії перевірки можливостей для УНСоюзу на канадійському терені та по лінії підготови до якнайповнішого використання, як і самого вже використовування тих можливостей, ішла моя праця в звітовому часі.

Упродовж звітового часу, себто впродовж 1958-го року, мені пощастило зорганізувати 218 нових членів із забезпеченевим капіталом поверх $250,000. Ця організаційна праця була ядром моєї діяльности і, можу сказати, мого життя. Я забрав би цим нашим нарадам забагато часу, якщо б я хотів детально звітувати про свою союзову діяльність упродовж року, бо це мусіла б бути хроніка щоденного життя і праці одної родини. Згадаю тільки коротко, що я виконував усі доручення нашого Екзекутивного Комітету, заступав і репрезентував УНСоюз на безлічі зібрань, конференцій, імпрез, що ними сповнене життя нашої спільноти. Саме життя, як і позиція головного радного, заставили мене бути носієм і речником союзової ідеї на терені моєї діяльности і не тільки в організаційних рямках УНСоюзу, але й на терені багатьох суспільно-громадських, виховних, молодечих і подібних організацій нашого зрізничкованого суспільного життя.

На заключення можу ще тільки ствердити, що праця для УНСоюзу вимагає багато труду, приносить часом прикрощі, але вона також і дає найбільше вдоволення, як його може дати тільки праця для своєї громади і народу та наявні результати такої праці.

Звіт головного радного Дмитра Шмаґали

В минулому, 1958 році, за який складаю звіт, виконував я свої обов'язки та всі припоручення Головного Уряду і Екзекутиви. В минулому році мав я багато більше праці, як звичайно, тому, що наша 24-а Конвенція відбувалася в Клівленді. Праця над підготуванням Конвенції не була легка, але я був вдоволений дорученнями зайнятися цією справою і працював з охотою, бо ж ця Конвенція, яку союзові піонери називали українським соймом, відбувалася в моїй місцевості. Я дозволив собі назвати Конвенцію соймом, бо й справді так дулевно почував себе на Конвенції, неначе на соймі.

У січні звернулись до мене урядовці Українського Народного Дому в Лорейні, Огайо, в справі одержаного мортґеджу від УНСоюзу. На доручення п. Д. Ґаличина зажадав я від УНДому потрібних інформацій, і тепер довідуюся, що мортґедж вже уділено УНДомові.

1-го березня приїздив до Клівленду головний предсідник п. Д. Галичин, щоб полагодити справу винайму приміщень на Конвенцію в готелі. Я був присутній при полагоджуванні цих справ і допомагав п. Галичинові, коли було потрібно. Користаючи з нагоди побуту п. Галичина, відбули ми тоді Окружні Збори Відділів Огайо, на яких були присутні представники і делегати від 19 Відділів УНСоюзу.

4-го березня звернувся до мене листовно головний редактор п. А. Драган в справі влаштування виставки „Свободи" під час Конвенції в приміщенні готелю. Я полагодив цю справу з проф. Л. Вачинським, який підняв зорганізувати виставку.

Я був головою Конвенційного комітету, який мав обов'язок зайнятися приготуванням Конвенції. До цього комітету входили всі місцеві відділові урядовці. Комітет відбув п'ять засідань: в лютому, березні, квітні, травні та червні, вже по Конвенції. На цих засіданнях обговорювали ми також справи передконвенційної кампанії приєднування нових членів для УНСоюзу.

Відділи УНСоюзу міста Клівленду вислали своїм коштом у 1958 році одного студента на курс українознавства на Союзівці. Ці ж Відділи влаштували 20 липня 1958 року Союзовий День, який, проте, не мав успіху через погану погоду. З прибутків цього дня пожертвувано на народні цілі: 75 дол. на УВУніверситет в Мюнхені, 25 дол — на українських інвалідів і 125 дол. — на оплату курсу українознавства одному студентові на вакаціях в 1959 році.

20-го вересня я взяв участь у посвяченні прапорів 364 Відділу, на якому був присутній головний предсідник п. Д. Галичин.

На доручення головного предсідника був я присутній 2-го листопада на організаційних зборах Відділів Янґставну, Огайо, де тоді був гостем і промовцем головний секретар д-р Я. Падох. На цих зборах були заступлені шість Відділів УНСоюзу.

В цьому своєму звіті не подаю я багатьох подробиць, а звітую тільки про важніші справи, головно про працю перед і під час Конвенції, якої в мене не бракувало. Протягом року відписав я на 129 листів в союзових справах, в яких зверталися до мене відділові урядовці, делеґати та члени. Я завжди з охотою служив їм інформаціями та порадами.

Вкінці дозволю собі на цьому місці подякувати членам Екзекутивного Комітету, Головного Уряду, Конвенційного Комітету та всім відділовим урядовцям за співпрацю зі мною для добра УНСоюзу в тому конвенційному році.

Після зложення цього звіту головний предсідник Д. Галичин висловив призпання головному радному Д. Шмаґалі за взірцеву підготову останньої Конвенції УНСоюзу в його місті Клівленді і щиро подякував за його труд.

Звіт головного радного Івана Кокольського

В першу чергу хочу в свому звіті висловити щиру подяку Шановним Делеґатам і Делеґаткам 24-ої Конвенції УНСоюзу за їх щире довір'я до мене і вибір мене на пост головного радного на наступну каденцію.

Маючи на іваві приписані статутом обов'язки головного урядовця, я дбав про те, щоб виконувати їх точно і якнайкраще, в міру моїх сил і вміння. Хоч післяконвенційний рік короткий, бо триває тільки від 1-го липня до кінця грудня, все ж таки він вимагає від головних урядовців великого вкладу праці для ширшого вияснювання членству рішень та ухвал Конвенції. Першим моїм завданням було саме виголосити звіти про Конвенцію по Відділах моєї округи, щоб вдоволити членство та допомогти йому належно зрозуміти конвенційні ухвали. Проблема підвишки передплати „Свободи" вимагала найбільше вияснень. За другий обов'язок вважав я подбати про те, щоб заклик Екзекутиви в справі приєднування для УНСоюзу нових членів не остався без висліду, і тому докладав всіх старань, щоб заохотити відділових урядовців більше жертвувати часу і труду для цієї цілі. Щоб доказати, скільки можна в цьому напрямку зробити, щоб бути добрим прикладом для Відділів, я включився в цю кампанію і доповнив визначену мені поконвенційну квоту.

Загальне положення у Відділах моєї округи виявляє гармонію і співпрацю між ними. В даний час моя округа перебуває в кращому економічному положенні, так що є підстави вірити, що вслід за цим поліпшиться й організаційна справа, і при добре запляновавій акції можна буде надіятися на успіхи в приєднуванні нових членів.

Багато праці вкладав я минулого року у Відділ 206, в якому був секретарем. Дбав, щоб здержати членів від відходу з грошевими зворотами чи через суспензу, і щоб придбати нових членів УНСоюзові. Крім цього, хоч я й не мав спеціяльних припоручень від Екзекутиви, я почувався до обов'язку виступати особисто як представник УНСоюзу на різних громадських зборах та імпрезах, коли це могло принести користь і скріпити вагу та значення УНСоюзу.

1-го вересня 1958 р. я виголосив святочну промову на святі 50-ліття існування сестрицтва Пречистої Діви Марії у Вунсакеті на запрошення членкинь цього сестрицтва, що належать також до 206 Відділу УНС.

14-го грудня 1958 р. був я присутній на великому торжестві громади Бостону, Масс., — посвяченні новозбудованої української православної церкви, яке довершили високі церковні достойники. В цьому святі взяли теж участь заступник предсідника п. И. Лисогір та головний радний п. М. Давискиба, як також великі маси народу.

Крім кореспонденції з Головною Канцелярією, тобто з гол. предсідником п. Д. Галичиним та гол. секретарем д-ром Я. Падохом, я писав і відповідав на листи відділовим урядовцям та поодиноким членам УНСоюзу, навіть поза моєю округою, і відчував вдоволення, коли міг в дечому їм допомогти чи порадити.

Не можу в своєму звіті не висловити признання за успіхи нашим чемпіонам-урядовцям, які здобули славу для своїх округ та своїми здобутками нових членів скріпили УНСоюз. Вкінці мого звіту бажаю нашій славній організації дальших успіхів та світлого розвитку.

На закінчення головний радний І. Кокольський зауважив, що, хоч він в останньому році, в зв'язку з професійною працею, мусів відмовитися від секретарського уряду в своїм Відділі ч. 206, життя й вимоги УНСоюзу виявляються сильнішими за його особисті потреби, і він, мабуть, буде змушений перебрати на себе деякі відділові обов'язки.

Це дало нагоду головному предсідникові Д. Галичинові підкреслити виїмкові заслуги І. Кокольського для УНСоюзу та його під кожним оглядом взірцеву громадянську й союзову поведінку. В останньому часі він, хоч православний, на заклик УНСоюзу прислав даток у висоті 50 дол. на Стемфордську Католицьку Колеґію.

Звіт головного радного Тараса Шпікули

Пане Предсіднику, Пані і Панове!

На вступі дозволю собі передусім скласти щиру подяку пп. Делеґаткам і Делеґатам 24-ої Конвенції Українського Народного Союзу за довір'я, яким наділили вони мене, дозволяючи обняти знову пост головного радного.

Як предсідник Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо, я виканував цей мій обов'язок конструктивно, при добрій кооперації і співпраці з директорами цієї інституції. Вислід цієї праці можна запримітити як у внутрішньому, так і в зовнішньому вигляді Дому Відділів УНСоюзу.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Шикаґо відбув ряд засідань та окремі організаційні збори. Традиційний 23 День УНСоюзу в Шикаґо відзначено в липні м. р. спільно з Дирекцією Дому УНСоюзових Відділів. Як предсідник, я доложив багато старань, щоб ці засідання, збори та Союзовий День пройшли успішно і були корисні для нашої організації.

15 березня 1958 р. відбувся 50-літній ювілейний бенкет Сестрицтва Благовіщення — 125-го Відділу УНСоюзу в Шикаґо, в якому я взяв участь, складаючи привіт і побажання успішної праці для Сестрицтва.

У Шикаґо відбулося троє поконвенційних зборів делеґатів, якими я проводив. На зборах в дні 26 квітня був приявний п. Дмитро Галичин, гол. предсідник УНСоюзу, який дав делеґатам вичерпні інформації. При тій нагоді гол. предсідник говорив про організаційні союзові справи.

19-го липня відбулися організаційні збори для урядовців Відділів УНСоюзу, на яких був приявний д-р Ярослав Падох, головний секретар УНСоюзу.

Стараннями Окружного Комітету Відділів УНСоюзу і Дирекції Дому УНСоюзу в Шикаґо відбувся 23-ній День Українського Народного Союзу. В програмі цієї імпрези, як гість і головний промовець, був гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох.

21 вересня відбулося офіційне відкриття нового Народного Дому в Геммонд, Індіяна, на якому був я учасником.

27 вересня відбулися в Шикаґо збори, на яких був приявний д-р Володимир Ґалан, що реферував про справи ЗУАДКомітету.

Протягом літа 1958 року відбулося 12 засідань Комітету для відзначення пам'яті мільйонів жертв, спричиненого в 1933 р. большевиками голоду в Україні, у яких я брав участь як касир Ділового комітету. У висліді тієї підготови 5-го жовтня відбулася академія, прибуток з якої вислано до УККА і на Капелю Бандуристів.

З нагоди прибуття до Шикаґо представника Українського Вільного Університету, ректора Івана Мірчука, влаштовано 15 листопада бенкет, на якому я був учасником, передав привіт і побажання від Головного Уряду УНСоюзу.

23 листопада був я приявний на святочних сходинах місцевого Пласту, як представник УНСоюзу.

Як і минулими роками, належав я до Дирекції Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо, де займав становище містоголови та голови Комісії Народного Фонду УККА. На цей фонд збирали ми річні датки з Шикаґо і околиці, добившись того, що під оглядом кількости зібраних грошей наша громада вийшла на перше місце з-поміж інших громад.

Щодо росту союзової родини в Шикаґівській окрузі слід ствердити, що деякі Відділи пішли вперед і зросли у членстві або вдержали свій стан, одначе деякі Відділи з різних причин не виявили належної активности. В Шикаґо є широке поле до праці — треба тільки охоти і Союзової ідеї, а вислід певно буде корисний.

В організаційній кампанії для відзначення 65-ліття „Свободи" я взяв активну участь і приєднав 80 нових членів, а впродовж цілого року — 95 членів. Крім цього я брав активну участь у майже всіх громадських імпрезах, народних святах, використовуючи кожну нагоду для поширення ідеї Українського Народного Союзу.

Звіт головного радного Івана Одежинського

Приступаючи до свого першого річного звіту в характері головного радного, мушу на самому вступі зазначити, що моя праця мала ввесь час передусім організаційний характер і була скерована виключно на приєднування нових членів. В тому звітовому часі була переведена кампанія для приєднання найбільшого числа членів з нагоди 65 літнього ювілею „Свободи", в якій я здобув чемпіонат з рекордовим числом 157 нових членів. Враховуючи в це число 63 члени, яких я приєднав в першому півріччі того року, я здобув в 1958 році разом 220 нових членів. Крім користи для УНСоюзу в цілому, я приніс чималу користь своєму 153 Відділів Окружного Комітету УНСоюзу.

Беручи під увагу важливість züактивізування всіх інших Відділів на терені Филаделфійської округи, я старався при кожній нагоді інформувати секретарів про нові організаційні методи для успішного здобування нових членів. Про способи, методи та тактику, якою я послуговувався у моїй організаційній праці, я говорив також на засіданнях Відділові, який я у 1958 році більше як подвоїв.

Не менш активно доводилось мені брати участь в житті 153 Відділу ім. Л. Мишуги, де я виконую функцію секретаря, працюючи при тому для добра його членів та організаційної розбудови Відділу. В тому часі Відділ відбув кілька товариських зустрічей членів, а також з нагоди здобуття чемпіонату влаштував бенкет, в якому, крім численних членів та запрошених гостей, взяли участь члени Екзекутиви УНС на чолі з головним предсідником Дмитром Галичиним. Заторкуючи питання організаційної праці в окрузі, мушу ствердити, що велику допоміжну роботу при приєднуванні членів відіграє часопис „Свобода", який успішно та фахово підготовляє терен для секретарів та організаторів, промощуючи їм шлях до неохопленої ще організаційними рямцями, частини нашого громадянства.

Моя громадська праця та діяльність були ввесь час тісно пов'язані з працею на полі союзовім, бо, як загально відомо, зорганізована сила на американському континенті спирається в першу чергу на силі наших Відділів та провідній ролі, яку відіграє наша організація.

Обов'язки, які визначені статутом для головного радного та відділового урядовця, старався я виконувати сумлінно, точно й в міру моїх можливостей якнайкраще, а моя тісна співпраця з членами Екзекутиви дуже мені допомагала в усій моїй праці, зокрема, в осягненні повного успіху в головній ділянці моєї активности — приєднуванні нових членів для УНСоюзу.

Звіт головного радного Василя Гузара

To the officers and members of the Ukrainian National Association:

At this time I want to take this opportunity to thank the delegates of the 24th Convention in Cleveland, Ohio, for the confidence they placed in me by reelecting me to the office of Supreme Advisor.

My first endeavor is to the tocal UNA Branch of which own Branch which I'm secretary.

At the request of President D. Halychyn I attended the Ukrainian Orthodox League Convention on July 19, and 20, 1958, at Johnson City, N. Y. On behalf of the UNA extended greeting to the delegates at the Convention and again at the Banquet in the evening.

On October 26, 1958 I attended the 25th Anniversary of the Ukrainian National Home in Syracuse, New York where Mr. Padoch was guest speaker. In the evening a organizational meeting was held with officers from Utica, Auburn, Rome, Rochester and Syracuse attending. Many questions were answered to the above officers.

November 8, 1958 I attended St. Josaphat's Branch 217 celebrating their 50th Golden Anniversary where President Mr. Halychyn was the guest speaker. The next day they also had a banquet and concert.

In the evening an Organizational meeting was held with officers from the cities of Auburn, Syracuse, Herkimer, Elmira and Rochester attending.

On November 15, 1958 attended St. Nicholas National Home of Auburn Branch 38 Banquet which gave to it's members who have been in the U.N.A. organization 25 years a diamond ring each. I spoke at the gathering.

November 16, 1958 attended the dedication of a Memorial for the Cymbrak Fallat Post 1314 at Auburn, New York.

In my activities other than Supreme officer and Secretary of my Branch I have been active in the capacity of General Chairman of the coming Ukrainian Youth League Convention at Rochester on Labor Day week-end. Also active in the Ukrainian American Club Board and on the St. Josaphat's Church Board.

In concluding my report I want to express my sincere thanks to the Supreme Officers as well as the Editors of the Svoboda and the Weekly for the cooperation they have given me, as well as the local officers for the time and effort spent in the interest of the Ukrainian National Association.

Звіт головної радної Анни Чепик

На 24-ій Конвенції УНС в Клівленді мені припала честь бути вдруге вибраною головною радною.

Повернувшись з Конвенції, я склала звіт перед членами свого 307 Відділу, відповідала на всі запити, зв'язані з Конвенцією і поінформувала про кампанію приєднювання нових членів та про зміну, яка дає змогу приймати в члени УНС осіб до 65 років життя.

Наш Відділ улаштував союзовий пікнік, на якому ми провели розгривку на оплачення коштів переїзду та утримання одного з наших молодих членів на Курсах Українознавства на Союзівці. Для цієї цілі вибрано Лева Карпишина, який так полюбив курси, що, вернувшись з Союзівки, заявив: „Буду

щадити і відкладати гроші протягом цілого року, щоб ще раз поїхати на Курси Українознавства.

З доручення Організації Українських Професіоналістів, я провела контест, щоб вибрати одного курсанта або курсантку на Союзівку, а також була присутня на формальнім відкритті курсів, щоб в імені професіоналістів роздати всім курсантам „Юкрейніен Артс Бук".

З доручення Головної Управи УНС я взяла участь в конвенції Ліґи Католицької Молоді в Гартфорді, Конн., де передала привіт від УНСоюзу і побажала конвенції гарних успіхів.

Я також була присутня на конвенції Ліґи Української Молоді, конвенції професіоналістів у Клівленді, Огайо і на окружних зборах в Клівленді разом з головними урядовцями.

Щоб заохотити наших дітей до науки в школах українознавства при католицьких парохіях в Бостоні і Сейлем Мес. і до більшої активности та читання українських книжок, я запренумерувала на рік „Веселку" для обох тих шкіл.

Цього року, як і іншими роками, на просьбу предсідника Відділу Українського Конґресового Комітету в Бостоні пана Степана Седлярчука, я приготовила проклямації на Свято Незалежности та прийняття української делеґації ґубернатором стейту Массачусетс та мейором Бостону і вистаралась дозволу вивісити український синьо-жовтий прапор на ратуші Бостону. Я також виступала час до часу з промовами на народних святах.

В біжучому році я брала участь в нарадах у справі зміни прав братських асекураційних товариств стейту Массачусетс.

У травні 1958 р. я була запрошена Американським Українським Горожанським Комітетом виступити з промовою в Янгставні, Огайо. Між іншим, я закликала присутніх молодих людей брати участь в курсах українознавства на Союзівці і також читати та висилати видані УНСоюзом в англійській мові книжки про Україну до американських урядників і бібліотек.

Я говорила з членами УНСоюзу в Янґставні, Огайо, про союзові справи і приобіцяла їм, що представлю на головних зборах справу купна Союзівки для членів з західньої Америки.

Цього місяця з головним радним Миколою Давискибою ми провели збори урядовців наших бостонських Відділів у справі влаштування імпрези для відзначення 65-літнього ювілею УНС.

Нашою ціллю є збудити громаду і заохотити її до членства в УНСоюзі. В проєкті є доповіді про УНСоюз, бенкет, баль і концерт. Також з нагоди виїзду на річні збори ми дискутували справи, які слід було б піднести на зборах.

Дякую всім Делеґатам 24-ої Конвенції за поновний вибір мене головною радною. Наприкінці свого звіту хочу ще сказати, що в УНСоюзі ми маємо 21,451 жінок, отже коло 43% старших членів. Тому ми повинні бодай раз на місяць мати в „Свободі" свою жіночу сторінку. Також було б добре, щоб Головний Уряд, користаючи з кожної нагоди зборів і конвенцій жіночих організацій, висилав на них наших жінок з Головного Уряду з промовами, щоб заохотити жіноцтво вступати до УНСоюзу і проявляти в ньому більшу активність.

Звіт головного радного Андрія Джули

The following is a short report of my duties I fulfilled as a member of the Supreme Board of Advisors, Ukrainian National Association.

As advised by the Supreme Secretary, the following are the activities I participated since our convention of May 1958.

My first event was to represent the UNA at the annual Ukrainian-American Day, held on Sunday August 17th. This Day was held at West View Park, Pittsburgth, Penna.

On November 18-19, at the 47 annual session of the Pensylvania Fraternal Congress, I represented the UNA as its delegate. I am sorry to report that of all the Ukrainian Fraternal Organizations in America. only one other Ukrainian organization was represented with delegates. And that was the Providence of America with three delegates. Now if we want to let the peoples of this land know that we Ukrainians also have fraternal organizations, we should in the future take a more active interest in these state sessions, as they are very informative. As a result of this session in Pittsburgh, a leading Pittsburgh newspaper has set part of a page to fraternalism in Pittsburgh.

During the days of 25 and 26 in October, with Mr. Slobodian, our Supreme Treasurer, we represented the U.N.A. at the first annual open house of the large home in Aliquippa. We also investigated a mortgage application, which was placed with the U. N. A.

This year in January on the 10th and 11th, with our Supreme President, Mr. Halychyn, we represented our U.N.A. at the 40th anniversary of my Branch 161 in Ambridge. In conjunction with this event we also had a U.N.A. rally.

I also attended rallies, organizatonal meetings of U.C.C.A. Branches of the U.N.A. in my area. Fulfilled all requests that were given by the Home Office. Even though members are lost through deaths, transfers etc., I am happy to say that Branch 161 has gained in membership.

Звіт головної радної Олени Штогрин

Пане Голово, Урядовці УНСиюзу!

Рік 1958-ий проходив під знаком Конвенції УНС, великої події не тільки для союзової громади, але й для цілої української спільноти в Америці. На терені Филаделфійської округи був великий рух. Відділи напружували свої сищоб доповнити належне число членів для вибору делеґатів, а майбутні делеґати старались здобувати членів для Союзу.

Передконвенційні окружні збори відбулися в квітні. На них були приявні, крім нас, місцевих урядовців, п. Д. Галичин і п. М. Пізнак. На нарадах порушено багато організаційних справ, які мали бути вирішенні на Конвенції, між іншим введення нових поліс і підвищення суми забезпечення.

В травні відбулись збори обраних делеґатів цілої Округи, на яких накреслено організаційну плятформу, обговорено пропонованих на різні пости кандидатів і заплянована групову поїздку на Конвенцію. Мені припала функція зв'язкової між делеґатами.

30 червня відбулись другі в році окружні збори, на яких були приявні п. Галичин, д-р Ґалан і я. Після зложення звіту з конвенційних ухвал, винесено постанову відбути Союзовий День на площі коло Честеру. Для цього створено кілька комісій. Мені припало завдання очолювати пропаґанду. Підготова йшла повним темпом, сходини відбувались кожного тижня, заінтересування Відділів УНСоюзу було велике. Навіть далекий Трентон обіцяв співпрацювати. Нещастя хотіло, що тоді впав зливний дощ — і імпреза не відбулась. Та головний промовець свята п. Галичин приїхав, і ми, тобто д-р Ґалан, п. Скочиляс і я, поїхали до Честеру, де при співучасті місцевих урядовців і гостей з Трентону відбулись наради, а після того влаштовано було Союзовий вечір.

На початку 1958 р. Головний Уряд звернувся до Відділів із закликом у справі конвенційного дарунку для Батька-Союзу. Внаслідок моєї співпраці з організатором п. Скочилясом мій Відділ дістав 18 нових членів.

Після Конвенції, з огляду на літній сезон і виїзд організатора п. Скочиляса на Захід, рух членів дещо зменшився. Вправді йшло змагання поміж двома чемпіонами, але це був тільки один Відділ, який зріс, інші Відділи відчули брак організатора. А під цю пору присутність організатора є конечна.

З урядовцями місцевих Відділів я є в постійному контакті, з більшістю зустрічаюсь кожного місяця і звичайно обговорюю з ними різні організаційні проблеми. Часто секретарі звертаються до мене за порадами особисто чи телефонічно. Мені прийшлось полагодити справу суспендованих членів 375 Відділу, а також почала я справу виплати посмертною, яка через різні перешкоди ще не закінчена.

В громадській праці я беру постійну участь. У вересні брала участь, як делеґатка, у з'їзді ЗУАДК. В Філії УККА я є головою Контрольної комісії. Рівночасно приходиться виконувати багато праці для мого Відділу в ділянці суспільної опіки.

Звіт головного радного Володимира Дідика

Високоповажані Головні Урядовці УНСоюзу!

Свій звіт з діяльности в Дітройтській окрузі починаю від 1-го червня, 1958 року.

Першим моїм завданням в цій каденції було, з доручення головного предсідника п. Дмитра Галичина, полагодити справу в 389 Відділі в Єйл, Мишиґен, де помер довголітній секретар того Відділу Станислав Теслюк. Я відвідав Єйл 14 червня, але тому, що 389 Відділ складається з самих фармерів, які зборами ніколи не інтересувалися, не можна було їх зібрати. Я відвідав багатьох членів по фармах, але ніхто не хотів взяти на себе обов'язків секретаря. Справу треба було приспішити, бо Відділ завинив дві місячні вкладки до УНСоюзу і не було кому їх зібрати. Тому я переговорив із секретарем 175 Відділу в Дітройті, п. І. Іванчуком, який згодився перебрати членів 389 Відділу з переступними листами до свого Відділу. 21 червня з п. Іванчуком ми поїхали до Єйл, де провірили відділові книжки і перебрали членів. Відділ в Єйл складався з 66 членів. Відділової каси не було.

З прикрістю згадую в своїм звіті, що в Дітройті вже прийнялись, як традиція, передконвенційні клопоти, бо вже вдруге повторились вони в 175 Відділі. Тим разом по виборах делеґатів на 24-ту Конвенцію рішено більшістю голосів видати 10-ом членам переступні листи проти їхньої волі. На полагодження тої справи потрібно було кликати аж головного предсідника п. Д. Галичина, який прибув до Дітройту 14 червня. Того ж дня ми відбули два засідання: перше з членами, яким видано переступні листи, а друге з членами відділової Управи. Наступного дня, 15 червня, відбулись загальні членські збори, на яких було присутніх 79 членів. Пан Галичин на тих зборах вживав усяких переконуючих способів, щоб усунутих членів прийняти наново до Відділу, але коли справу дано під голосування, то 73 голоси заявились проти прийняття, а 6 за. В тій самій справі відбув я ще два рази збори, 16 і 18 жовтня. Тим часом більшість усунених членів погодились на добровільні переступні листи.

25 жовтня відбулись в Дітройті окружні союзові збори, на яких були присутні головний предсідник п. Галичин та головні контролери з Шикаґо п. С. Куропась і п. П. Пуцило. 26 жовтня я брав участь з згаданими вище головними урядовцями у відзначенні 50-річного ювілею 175 Відділу.

В листопаді зголосився до мене член 94 Відділу п. Мирослав Мойсюк, який згодився стати тимчасовим організатором на терені Дітройту. Я подав йому всі інформації і повідомив головного секретаря д-ра Я. Падоха про його зголошення. Пан М. Мойсюк працював, як організатор, недовго, бо його покликали до давньої праці, але за короткий час він зорганізував 10 нових членів на суму 39,000 дол.

Я був запрошений і 23 листопада брав участь у відзначенні 20-літнього ювілею 341 Відділу в Віндзорі, Онт. На цім ювілеї головним промовцем був головний секретар д-р Я. Падох. Слід згадати, що ювілей був дуже добре приготований, бо взяли в нім участь визначні громадяни Віндзору, із своїм посадником включно.

В громадському житті брав я активну участь з обов'язку, як громадянин, а також як заступник голови метрополітального Відділу УККА. На багатьох імпрезах виступав як представник УНСоюзу.

В минулому році допомагав я Головній Екзекутиві у виданні двох морґеджів на суму 22,000 дол., оглядаючи докладно реальности та даючи звідомлення Головній Екзекутиві.

На закінчення свого звіту додаю, що в цім році в Дітройтській окрузі ми відбули вже кілька окружних зборів, вибрали нову Управу та приготовились до відзначення 65-літнього ювілею УНСоюзу. Тепер ведемо кампанію за ювілейний даток з нових членів.

Звіт головного радного Миколи Давискиби

Вельмишановні Пані і Панове, Члени Екзекутиви, Контрольної Комісії та Головні Радні УНСоюзу!

Передусім хочу скласти подяку Делеґатам 24-ої Конвенції за виявлене до мене довір'я — перевибір мене на пост головного урядовця УНСоюзу. Мені дуже приємно, що члени вміють оцінити працю своїх передових союзовців.

В своєму короткому звіті з діяльности на терені Бостону та околиці, повинен я в першу чергу згадати про мої постійні старання поширювати інформації про Український Народн. Союз серед широкого громадянства. Багато часу і праці присвятив я вияснюванню членству конвенційних ухвал та введених Конвенцією нових родів забезпечення, що їх ще не мають інші братські та асекураційні установи.

Хоч кампанія приєднування нових членів УНСоюзові була в цьому році дещо посилена, вона все таки не принесла вповні бажаних успіхів. Це залежало в найбільшій мірі від відділових урядовців, які одинокі мають постійний зв'язок із своїми членами. Вони, однак, були часто зайняті теж іншими громадськими справами, як, наприклад, Управа 238 Відділу в Бостоні, яка вклала багато праці в справу будови вже скінченого тепер Божого храму. В новому році вони повинні працювати вже виключно для УНСоюзу, щоб надолужити втрачене в минулому році.

В минулому році, як головний радний, я полагодив такі справи УНС:

В лютому полагодив справу виплати допомоги членові за втрату ноги, порозумівшися з гол. касиром п. Р. Слободяном, коли про це попросив мене секретар Відділу ч. 122 п. К. Седзінський.

4-го травня брав участь і промовляв про посилення організаційної праці на передконвенційних зборах Відділів УНСоюзу в стейті Мессачуситс і Ровд Айменд, які відбулися у Ррунсакеті під проводом гол. радного п. І. Кокольського, з участю гол. предсідника п. Д. Галичина і гол. радної пані Анни Чопик.

29-го червня 1958 року, на запрошення 238 Від. склав короткий, вичерпний звіт про конвенційні ухвали та підвишку поштових оплат на „Свободу", як теж про потребу помочі „Веселці" і нові корисні грамоти, введені останньою Конвенцією.

На третіх квартальних зборах цього ж Відділу передав я членству привіт від Екзекутиви УНСоюзу та інформував про підвищення сум забезпечення в УНСоюзі, вияснюючи при цьому, що УНСоюз має справді найкращі забезпеченеві грамоти, і що остання Конвенція ввійшла в історію УНС, як одна з найкорисніших для членства та росту УНСоюзу. При цій нагоді закликав я членство підтримувати фінансово УКК і ЗУАДК бо без піддержки членів УНС ці організації не зможуть вести своєї корисної для української справи праці. Частина присутніх на мій заклик відразу вплатила свої річні вкладки до цих організацій.

14-го грудня бостонська громада при участі численних гостей посвячувала свій новозбудований православний Божий храм. На цьому святі репрезентував УНСоюз містопредсідник п. Йосип Лисогір. Цю нагоду використав я для скликання наради союзовців, на якій попросив п. Й. Лисогора зреферувати присутнім великі досягнення УНСоюзу для добра свого членства та цілого українського народу, як теж про провідництво УНСоюзу в кожній важнішій акції українців. Після своєї доповіді п. Лисогір на запити членів давав вичерпні інформації. На зборах був теж приявний і забирав слово гол. радний п. Іван Кокольський.

Впродовж цілого року вдержував я тісний контакт з гол. радною п. А. Чопик та відділовими урядовцями, вів переписку з Відділами і при кожній нагоді пригадував усім про наш обов'язок дбати про збільшення числа членів УНС. У випадках, коли хтось звертався до мене за порадами чи інформаціями, я радо їх уділяв, оскільки дозволило мені моє знання тих справ.

Від Екзекутиви не мав я жадних спеціяльних доручень, а на всі листи від неї відповідав негайно і все полагаджував згідно з дорученням. Протягом цього року держав я тісний зв'язок з Екзекутивою, висловлював членам Екзекутиви в листах і усно свої погляди на справи інвестицій, приватних морґеджів та перебудови „Союзівки", як теж у всіх інших союзових справах. Відділові урядовці та члени звертались до мене за порадами в різних союзових та громадських справах, в яких я ніколи нікому не відмовляв.

В своєму звіті повинен я згадати, що завжди зустрічав щире, повне довір'я відношення збоку Головного Уряду УНСоюзу та головного редактора п. А. Драґана, який заохочував мене писати дописи до союзової „Трибуни" та „Свободи". Ці дописи мали Ви нагоду читати.

Користаючи з цієї нагоди, хочу скласти щиру подяку членам Екзекутиви і всім головним урядовцям за їх дружню співпрацю для добра і слави Українського Народного Союзу. Рівночасно дякую за співпрацю всім відділовим урядовцям і членам, які працювали разом зі мною для збільшення рядів УНСоюзу та для поліпшення долі нашого нещасного народу.

Звіт головного радного Ярослава Гука

Високоповажані Пані і Панове!

Оце приходиться мені вперше складати звіт з моєї праці, як головного радного УНСоюзу, а водночас, як активного українського громадянина. Цей мій звіт припадає після Конвенції УНСоюзу, яка відбулася наприкінці травня 1958 року в Клівленді. Завдяки ввічливості та прихильності більшости делеґатів Конвенції, мене обрано тоді на високий пост головного радного нашої заслуженої організації. Я був би невдячний, якби на цьому місці, в першому реченні свого звіту, не подякував Шановн. Делеґатам за це довір'я, якби не склав заяви, що буду постійно виконувати свої обов'язки якнайкраще по моїм силам, щоб не завести виявленого до мене довір'я і причинитися для добра Батька-Союзу.

Мій звіт обіймає половину того часу, що раніше вибраних радних, бо тільки половину конвенційного року. За цей час не було змоги багато зробити, зокрема для УНСоюзу, бо про роботу людини рішає не тільки її охота, але також досвід і нагода до праці. Сподіваюся, що з роками одне й друге буде зростати. На союзовій ниві я працюю не відсьогодні. В минулому і в 1958 році я був урядовцем свого 277 Відділу в Гартфорді, виконуючи всі статутові та життям подиктовані чинності. Крім цього, в 1958 р. я був заступником предсідника Стейтової Організації Відділів УНСоюзу на Коннектикат, брав участь в зборах цієї організації і допомагав його Управі. В моїх зв'язках з секретарями та іншими союзовими урядовцями я старався впливати на активізацію союзового життя та дальший ріст УНСоюзу.

Куди живішою була моя громадська діяльність на терені Гартфорду та стейту Коннектикат. Згадую про неї в цьому звіті тому, що уважаю громадську роботу гол. урядовців УНСоюзу за їх обов'язок не тільки супроти своєї громади, але також супроти самого Українського Народного Союзу.

Український Народний Союз, як найбільша і найстарша організація українців в Америці, сам дав початок майже всім ділянкам української громадської роботи в цьому краю. В 1958 році я виконував ряд відповідальних громадських обов'язків у Гартфорді на пості голови Української Демократичної Організації, голови Українського Спортового Товариства, заст. голови Українського Горожанського Клюбу, члена Управи Комітету Української Школи і інших. З особливою гордістю хочу підкреслити, що я був членом комітету для виборів сенатора Томи Дадда, якого ми, при великій допомозі українських голосів, обрали в листопаді 1958 року на цей високий пост від стейту Коннектикат. За короткий час урядування на пості сенатора Тома Дадда зробив більше для урядування на пості сенатора Тома Дадд зробив більше для Сенату. З його іменем нерозривно зв'язане слово Україна, яку він при кожній нагоді популяризує і прославляє. Я певний того, що мій труд не пішов на марне і що сен. Дадд в майбутньому принесе ще дуже велику користь для української справи.

На кінець хочу ще згадати, що, як мировий суддя (джастіс оф піс) на Гартфордський повіт, я маю нагоду допомагати нашим громадянам, зокрема членам УНСоюзу.

Після закінчення звітів членів Головного Уряду, головний предсідник відчитав привітальну телеграму від бувшої заступниці головного предсідника п. Геновефи Жеребняк.

ЗАКЛИК У СПРАВІ СВІТОВОГО РОКУ ВТІКАЧА

В цьому місці голова Головної Контрольної Комісії д-р В. Ґалан з'ясував справу проголошення Світового Року Втікача, після чого, на внесення головної радної О. Штогрин, піддержане головним контролером інж. С. Куропасем, винесено таку резолюцію:

„Головний Уряд УНСоюзу, вислухавши вияснення голови Контрольної Комісії д-ра Володимира Ґалана, що є президентом Злученого Українського Американського Допомогового Комітету, в справі проголошеного Об'єднаними Націями Світового Року Втікача і його причин та цілей, з'ясованих під час конференції в Білому Домі в дні 21-го жовтня, однодушно рішив:

1. — Піддержати заклик у цій справі президента Двайта Д. Айзенгавера, та

2. — Закликати зі свого боку всіх членів УНС, як і все громадянство, включитись в акцію Світового Року Втікача збільшеного моральною підтримкою ЗУАДК та, зокрема, збільшеними пожертвами на здійснювані ним цілі допомоги, переселення та опіки над українськими втікачами."

Після цього головний предсідник Д. Галичин проголосив 20-хвилинну перерву нарад. Після перерви він покликав до звіту головного редактора органу УНСоюзу „Свобода", Антона Драгана.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА „СВОБОДИ" А. ДРАГАНА

Цей звіт редакції „Свободи", уже п'ятий з черги цього звітодавця після смерти сл. п. д-ра Муки Мишуги, відноситься до важливого періоду, що ним був для нашої організації минулий рік. В тому бо році відбулася 24-та з черги Конвенція Українського Народного Союзу, на якій „Свободі" віддано більше уваги, ніж звичайно, вже з тієї простої причини, що на порядку нарад була справа бодай частинного вирівняння тієї різниці, що постійно наростає між висотою передплат для членів УНСоюзу та дійсними коштами видавання щоденника.

Правда, 24-та Конвенція УНС не цілком задовольнила фінансові потреби „Свободи", схваливши тільки частину підвишку передплати, якою можна покрити збільшені кошти поштових оплат. Але власне тому відношення Конвенції до „Свободи" заслуговує на деяку увагу. Це бо цілком природньо, що платники не перебирають добровільно і без спротиву додаткових зобов'язань. Хто з нас, наприклад, обтяжував би себе добровільно додатковим податком? Навпаки, в таких випадках вишукується всі можливі арґументи на те, щоб доказувати „зайвість", а то й „шкідливість", такого додаткового обов'язку. І коли ми під цим, цілком людським кутом, розглядатимемо конвенційні дебати над „Свободою", то зі свого боку не можемо не висловити найвищого признання і вдячности конвенційним делеґатам за їх розуміння ідейної вартости та суспільної ваги союзового органу. Звіт редактора був прийнятий однодушно, і не тільки в дебатах над звітом, але і в дебатах над справою підвишки передплати не впало ані одного слівця, яке квестіонувало б вартість та значення „Свободи" і її видань.

Не моє діло твердити, чи „Свобода", зглядно її Редакція справді заслужила собі на таку високу оцінку і таке добре відношення до неї. Тим не менше, або й саме тому треба вказати на нелегкий і трудний комплекс відносин між „Свободою" і читачами.

„Свобода" і читачі

Відомо, що приплив великої кількости нових поселенців до цієї країни після останньої війни основно змінив соціяльну, культурну й економічну структуру нашої суспільности. Це д-р Мишуга колись твердив, що під час тієї великої хвилі нових наших поселенців одним тільки кораблем приїжджало до Америки більше українських інтеліґентів і професіоналістів, ніж приїхало їх за всі попередні десятки років української іміґрації. Не можна також забувати про вже понад десятирічний побут в цій країні нових поселенців. Цей процес змін в складі нашого суспільства дав в результаті те, що навряд чи існувала будь-коли яка газета, що мала б такий широкий діяпазон читачів, як їх має сьогодні „Свобода". Він простягається від мало заавансованого самоука до високовченого професора університету, від некваліфікованого робітника до світової слави професіонала. В додатку, ми маємо між читачами, як і між членами нашої організації, людей різного віку, різних політичних поглядів і віровизнань (в останньому до католицького, православного і протестантського віровизнань в нашій організації долучилось ще й буддистське). Коротко можна сказати, що „Свобода" є часописом для всіх в найповнішому розумінні того слова. Ясно, що в таких обставинах кожна стаття мусить бути для одного задурна, а для другого замудра, кожна вістка для одного зайва, а для другого необхідна. В додатку, в кожній суспільності, тим більше зрізничкований, є, звичайно, ряд спеціяльних органів різних політичних напрямків та зі спеціяльними призначеннями: для дітвори, молоді, професіоналістів, як і журнали, присвячені поодиноким ділянкам життя і культури. Тим часом у нас така ситуація, що „Свобода", хоче вона того чи ні, мусить бути газетою не тільки для всіх, але й всеохоплюючою. Дальше, „Свобода" є органом Українського Народного Союзу, братерсько-запомогової організації, з однаковими правами і привілеями для всіх, що проявляється також у відповідному натискові на Редакцію. Така бо вже доля „Свободи", що що б у нашому суспільстві не сталося, яке б непорозуміння не виникло і хто б себе взаємно за чуба не потягнув, то „Свободі" в першу чергу болить. Велику правду написав полтавський протоєрей Іван Величковський (помер 1726) у своєму вірші:

„Труду сущого в писаній знати
Не может той, хто не вість писати.
Мнить бути легке писанія діло —
Три перста пишуть, а все болить тіло".

Я сам часто дивуюся, яким чудом наша Редакція все ж таки з цією ситуацією справляється. Допомагає нам в цьому головно свідомість ситуації, яка і призвела до висновку, що тільки непохитне зберігання принципів може не тільки зберегти „Свободу", але й забезпечити її дальший розвиток, а з нею і розвиток нашого суспільства.

Принципові справи

Тома Джефферсон колись твердив:

"God grant that men of principle shall be our principal men", — „Дай Боже, щоб люди, які визнають принципи, були в нас головними людьми". — Це тим більше відноситься до газети, і тільки газета, що визнає та придержується певних принципів, може здобути собі від-

повідну пошану і авторитет та відіграти ту ролю, яка газеті призначена.

До людей, що визнають принципи і після них поступають, належав попередній довголітній головний редактор „Свободи", сл. п. д-р Лука Мишуга. Він був тим безсумнівним „мен оф принсипел" і такого характеру він надав „Свободі". Доцінюючи справу принципів, цей звітодавець, коли його Головний Уряд УНСоюзу наділив однаково великою честю, як і обов'язком головного редактора союзового органу, вважав за необхідне в першу чергу ясно і недвозначно з'ясувати головні принципи „Свободи" і її поступування, що й зроблено основно в попередніх чотирьох моїх звітах, отже, було б зайвою витратою часу їх на цьому місці повторювати. Стверджу тільки, що ті принципи існують для нас на те, щоб їх здійснювати, і згідно з ними поступати, а не їх оминати.

Після Конвенції УНСоюзу

Кожна Конвенція Українського Народного Союзу становить важливий етап у розвитку всієї нашої організації, а в ній і „Свободи". Минула 24-а Конвенція, що відбулася саме в 65-річчя „Свободи", прийнявши звіт Редакції, схвалила з'ясовані в ньому ідейні основи і напрямні, а окремою резолюцією доручила „зберігати, продовжувати і розвивати" їх, що Редакція з великою наполегливістю і виконувала. Були також деякі менші конкретні рекомендації, як скасування петитового друку, відповідна комасація союзових оголошень та подібне, що виконано негайно після Конвенції. Очевидно, що „Свобода", як орган і ідейний виразник нашої організації, можностей намагається виконувати усі ці ухвали Конвенцій і Головного Уряду УНСоюзу у своїй щоденній праці, як у щоденнику, так і в інших публікаціях.

„Свобода" і її видання

Звітуючи коротко про поодинокі наші видання, не багато можна б додати до того, що вже сказано в цьому і головно в попередніх чотирьох звітах Редакції. Загально тільки стверджу, що ми докладали всіх сил і зусиль, щоб дальше розвивати ці наші видання, поліпшувати їх форму і збачувати змістом, підносити кваліфікованість і видайність нашої праці та ще уважливіше прислухуватись голосам наших читачів і громадянства. Хоч конвенція і не була у відношенні до „Свободи", коли мова про фонди, надто щедра і вирозуміла, ми тим не менше не „корчились", не зменшували і не послаблювати наших видань, а, навпаки, виразно розвивались. Там, де не доставало фондів, ми намагали додатковою працею і ще більшим зусиллям. Цього ми ніколи не довершили б без найкращої співпраці та зрозуміння з боку наших співробітників, дописувачів і читачів, зокрема з боку Головного Уряду УНСоюзу і всього союзового загалу.

У щоденнику ми ввели в звітовому часі деякі нові рубрики, зокрема розбудували українську хроніку та основно поширили інформацію з і про українське життя, як у вільному світі так і в Рідному Краю. Зокрема з найбільшою увагою слідкує Редакція „Свободи" за розвитком на Батьківщині. Мабуть у відплату за те у звітовому часі також і комуно-московські як і інші вороги української волі приділяли ще більше злющої уваги також „Свободі".

Ще згадаю, що своє 65-річчя відзначила „Свобода" в жовтні м. р. зустріччю з громадянством, з якої чистий прибуток в сумі кругло 400 долярів призначено і переслано як основний капітал для новоствореного при ЗУАДКомітеті Фонду допомоги діячам української культури. Таку ж суму призначив на ту ціль ЗУАДК, і це, якщо не помиляюся, є досі одиноким вливом на цей фонд, що вже самою своєю назвою, як і цілями заслуговував би на куди більшу увагу громадянства.

Коли мова про інші видання „Свободи", зачну від наймолодшого і для наймолодших, себто від дитячого журналу „Веселка". Звіт на цю тему приготовив проф. Володимир Барагура, що очолює редакційну колегію „Веселки" та й виконує в ній головну редакційну ролю.

„Веселка"

Проф. Вол. Барагура

Ілюстрований дитячий журнал „Веселка", що виходить від 15-го вересня 1954 р. зразу як додаток до щоденника „Свобода", а від січня 1957-го року, як окреме видання при „Свободі" на базі передплат — появляється вже шостий рік і до травня 1959 року вийшло 57 випусків.

Склад Редакції „Веселки" залишився без змін — Володимир Барагура, Богдан Гошовський, Роман Завадович.

Коло співробітників журналу постійно зростає, а передусім міняється, що свідчить про постійне прибування нових сил. Зокрема треба підкреслити, що чимраз частіше співробітниками „В" стають письменники, що досі писали тільки для старших. Прибування нових авторських сил запевняє журналові свіжість матеріялів, і 90% всіх матеріялів у „Веселці" це речі нові, спеціяльно для журналу написані і тільки 10% матеріялів це передруки. Те саме стосується ілюстрацій, що в 90% є на замовлення. В звітовому періоді співпрацювало в журналі, чи поміщено твори понад 40 співробітників-авторів і 19 ілюстраторів. Від початку існування „Веселки" друкувалося в журналі понад 80 різних авторів й поміщено ілюстрації около 30 образотворчих мистців.

Організація праці, ідейні виховно-дидактичні й літературно-мистецькі принципи „Веселки" залишилися без змін так, як були накреслені від початку появи видання, бо життя показало, що вони повністю себе виправдали, знайшовши позитивний відгук у читачів, їхніх батьків, учителів, виховників. Про це свідчать проречисто численні листи від читачів та від громадянства, позитивні відгуки й оцінки в пресі, користування журналом у виховній праці молодечих товариств і організацій, у навчальному процесі шкіл і курсів українознавства, використовування матеріялів з „Веселки" на імпрезах, академіях, у радіомовленнях, врешті передруки з „Веселки" у дитячих виданнях, зокрема в шкільних підручниках і читанках. „Веселка" стала відомою не тільки в ЗДА, Канаді й країнах Південної Америки, але й в Европі, Австралії та в країнах поза залізною куртиною (Чехословаччина, Югославія, Польща, де навіть додаток для дітей при видаваній у Варшаві українською мовою газеті поміщує передруки й ілюстрації з „Веселки" з покликанням на джерело. У той спосіб „Веселка" сповняє політичну ролю. Про позитивне ставлення громадянства до „Веселки" свідчить і хід збіркової кампанії на видавничий фонд.

Журнал надалі є передусім українознавчим, надалі стоїть на загально-національних принципах, надалі бере до уваги всі ділянки виховання, подаючи матеріял за допомогою доступних того роду виданню мистецьких засобів.

З січнем 1959 року скасовано англомовні сторінки й поширено тим самим українську частину журналу. Уведено звичай систематично обговорювати кожне нове число „Веселки" на шпальтах „Свободи" зараз після його появи, подаючи не тільки його зміст, але й внутрішню побудову та розкриваючи ідейні, виховні й мистецькі заложення, на яких скомпоновано окреме число та виховні цілі, до яких воно змагає.

Це помагає доцільно використовувати кожне число журналу, в якому матеріял побудований за тематичними, ідеологічними й виховними циклями. До матеріялів часто додані контрольні питання, чи методичні вказівки для вчителів, виховників і батьків, що дуже помагають у виховно-дидактичному процесі. Журнал старається доставити матеріяли для навчання в школі й на курсах, синхронізуючи його з програмами навчання. Багато матеріялів дають учителеві базу для лекційних одиниць, клясових дискусій, критичного розбору матеріялу, витягання висновків.

РЕДАКЦІЯ „СВОБОДИ". Стоять (від ліва): ред. В. Давиденко, ред. Ів. Кедрин-Рудницький, ред. Б. Кравців, ред. А. Драґан, ред. Ст. Шумейко, д-р Лука Луців

На доброякісність журналу складаються передусім такі елементи: 1. гармонійна співпраця редакційної колегії, 2. широко розбудована мережа співробітників авторів і ілюстраторів, що з повною посвятою працюють над високим рівнем журналу, 3. селекція й добір матеріялу під кутом його виховної й літературно-мистецької якости й вартости, 4. побудова кожного числа за пляном, 5. добірна мова, 6. добре зовнішнє оформлення (великий формат, добрий папір, читкий друк, численні й мистецькі ілюстрації, двокольоровий друк).

З січнем 1959 року уведено теж постійну образкову веселу історійку для дітей меншого віку.

Стільки про „Веселку" проф. Вол. Барагура.

До цього можу додати тільки те, що стверджував у всіх попередніх звітах: „Веселку" треба зарахувати до одної з найбільших суспільно-виховних акцій в історії УНСоюзу. Правда, це видання досить коштовне і ще далеко не так поширене, як повинно б бути. Та це вже друга справа і ми маємо в пляні цілий ряд заходів, зокрема у зв'язку з нашими молодечими організаціями та школами. Тим не менше, „Веселка" грає дуже важливу ролю у поменшенні виховних турбот нашої суспільности, вона має велику також практичну вартість в організаційній праці УНСоюзу, а оправлені річники цього журналу становлять величезний культурно-виховний дорібок не тільки нашої української спільноти в Америці і Канаді, але і всього українського народу. Рішальну заслугу в цьому має її Редакція, що заслуговує на повне признання і вдячність збоку всієї нашої суспільности.

Трибуна УНС

П'ятий рік уже появляється у „Свободі" разом з рекордовим і касовим звітами УНСоюзу з кінцем кожного місяця дві сторінки спеціяльної „Трибуни УНСоюзу". 59 чисел цієї „Трибуни", що досі появились, можуть вважатись справжньою енциклопедією знань та відомостей про нашу організацію, з одного боку, а важливим віддзеркаленням її розвитку, з другого. Пригадую сьогодні, з яким загальним недовір'ям зустрів не тільки загал, але й поодинокі союзові діячі можливість видавання такої стислої організаційної трибуни на довшу мету. І мали рацію. Найкращий доказ, що інші наші подібні організації намарно досі намагалися наслідувати „Свободу". Тим не менше наша „Трибуна" розвивається і росте, а після останньої Конвенції (з вибором нового головного секретаря) вона ще більше оживилась та грає ще більшу ролю в наших організаційних зусиллях. Очевидно, що поруч з розвитком „Трибуни УНС" постійно збільшується та поліпшується ділянка союзової інформації також у щоденнику, щонайменше ми постійно до цього змагаємо.

Сторінки молоді

У звітовому часі ми, згідно з постановою Конвенції, також продовжували і розвивали окремі сторінки молоді, що появляються періодично на 4-ій сторінці англомовного Тижневика, а саме: „Український Спорт", „Студентське Слово", „Пластова Ватра", СУМ'івський „Шлях Молоді" і МУН'івський „Промінь". Були теж окремі принагідні сторінки, зокрема „Вісті ЗУАДК" і „Вісті УКК", до яких уже в цьому році долучилась ще і „Жіноча Сторінка", про потребу якої була вже багато разів мова.

Натомість з великим жалем мушу ствердити, що ані в звітовому часі, ані вже в цьому році нам не пощастило наладнати періодичности у видаванні літературно-мистецького додатку. Стверджую, що єдиною трудністю в цьому є необхідні видатки. Тим не менше вважаю, що ця справа мусить бути наладнана вже в найближчому часі, якщо не коштом окремих видатків, то навіть коштом деяких скорочень в інших випадках, хоч, правду сказавши, скорочувати немає що і де. Тим не менше, найкращі інтереси нашої організації і нашої спільноти, як і нашого народу, роблять таке наше видання першою вимогою дня у нашій видавничій акції. Компромітація ворогом української культури, з одного боку, а використовування ним культурного арґументу для своїх підривних цілей, з другого, ще тільки збільшують наглість та необхідність відповідного нашого видання.

Англомовний „Український Тижневик" — „Юкрейніен Віклі"

В усіх дотеперішніх звітах звідомлення про наш англомовний „Український Тижневик" наступало негайно після уваги щоденникові. Цим разом я свідомо залишив цю справу на кінець обговорення поодиноких наших видань, бо вона вимагає окремої уваги як і вимагала упродовж малощо не десяти минулих років. Все ж таки, цим разом вона має дещо інший характер, бо відноситиметься не так до минулого, як до майбутнього. Тому і почну її від листа, що його передав на мої руки в половині минулого тижня довголітній редактор цього тижневика, п. Стпан Шумейко. У цьому листі, скерованому до головного предсідника п. Д. Галичина, ред. Шумейко зголошує свою резиґнацію з редактора англомовного „Украівіського Тижневика", подаючи за причини свою довгу і хронічну недиспозицію. Оригінал цього листа включено до протоколу.

Ред. Степан Шумейко

Піддержую прохання ред. Степана Шумейка в цілій повноті та прохаю прийняти його, а з ним і резиґнацію п. Шумейка з посту редактора „Юкрейнієн Віклі" до відома.

Резиґнація ред. Степана Шумейка закінчує довгий, бо 25-літній та однаково важливий, як і трудний період не тільки в публікації цього видання, але і в розвитку нашої організації. Киньмо бодай один короткий погляд взад, бо це допоможе нам оцінити ситуацію та поробити правильні висновки.

Було це тоді, у тому 1933-му році, в якому Америка мобілізувала свої максимальні зусилля для остаточної перемоги великої депресії і коли Україна корчилась в судорогах страшного, накиненого їй комуно-московським окупантом великого голоду. Трудні часи переживали тоді й Американська Україна, а з нею й Український Народний Союз, який в днях від 15 до 20-го травня відбув свою 18-ту з черги Конвенцію. Правда, наші члени виявили тоді подивугідне завзяття та зрозуміння ситуації, але тим не менше в рекордовому звіті на цій Конвенції кількість членів подано на 20,702, у порівнянні з 21,286, що їх мала наша організація на попередній, 17-ій Конвенції, що відбулася в 1929-му році в Нюарку. Коли ж мова про нашу батьківщину Україну, то розпач огортав тут українців, до яких доходили страшні вістки, що їхні рідні брати і сестри в Україні гинули, як мухи, від зорганізованого Москвою голоду, а світ, як заклятий, мовчав.

Це були два головні моменти: організаційні потреби Українського Народного Союзу, як і праця Американської України, з одного боку, а страшна трагедія України в обставинах повної байдужости світу з другого, що видвигнули, як своєрідну дошку рятунку, проблему народженої в Америці української ґенерації, що єдина в тих обставинах могла і поповнити ряди нашої організації, і оживити громадське та політичне життя Американської України, і сказати світові, зокрема Америці, виразніше та переконливіше правду про Україну.

Не диво, що майже в кожному із багатьох опублікованих в „Свободі" конвенційних проєктів на 18-ту Конвенцію УНСоюзу подибуємо рекомендацію: збільшити „Свободу" на 6 сторінок, при чому дві сторінки мають бути англійською мовою. Рішенням Конвенції було видавати в „Свободі", якщо не дві, то бодай одну сторінку по-англійськи. Додам, що на цій же Конвенції найбільш рішучий голос в користь англомовної сторінки в „Свободі" забрав ніхто інший, як наш теперішній головний предсідник, обраний на тій же Конвенції вперше до Головного Уряду на пост головного секретаря. Головним редактором „Свободи" був тоді п. Омелян Ревюк, а співредактором покійний д-р Лука Мишуга. Дальша зміна наступила, як Головний Уряд УНС, уже нововибраний на 18-ій Конвенції, відбув в днях 14 і 15 липня того ж 1933-го року свої надзвичайні наради, на яких головним редактором „Свободи" обрано одноголосно д-ра Луку Мишугу, при чому ред. Рев'юк залишився в „Свободі", як її другий редактор.

В тому ж самому часі Американська Україна з найактивнішою і провідною участю УНСоюзу приготовлялася до участи у світовій виставці, що мала відбутись в місяці серпні в Шикаґо. Збудовано український павільйон, влаштовано на цій виставці в днях 14-го до 20-го серпня окремий Український Тиждень з багатющою програмою, але найголовніше, що під час тієї виставки відбувся перший конґрес української молоді з Америки і Канади та перший з'їзд українських професіоналістів. На цьому конґресі української молоді, який попередила сильна організаційна кампанія в „Свободі", програмову доповідь про завдання і обов'язки народженої в Америці і Канаді української молоді та про потреби її організації виголосив молодий студент права з Нюарку, п. Степан Шумейко. Хто сьогодні мав би сумніви щодо вартости чи ідейности нашої молоді, хай прочитає собі цю доповідь, що кінчалась закликом: „Летс ґов, Янґ Юкрейн", майбутнє належить тобі!"

І за цим закликом пішла американська і канадійська Україна. Ще на тому конґресі створено Лігу Української Молоді Північної Америки і її першим головою став, очевидно, ніхто інший, як її творець, п. Степан Шумейко.

Місяць пізніше, 7-го вересня 1933-го року, відбулись наради Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, і на них — головно завдяки переконливим арґументам тодішнього головного секретаря Дмитра Галичина, — рішено приступити негайно до видавання раз в тижні окремої англомовної сторінки в „Свободі". Така перша сторінка, з назвою „Юкрейніен Віклі" появилась у „Свободі" з п'ятниці, 6-го жовтня 1933-го року. Її редактором був п. Степан Шумейко.

Ми маємо в нашому редакційному архіві одного листа, писаного українською мовою і скерованого до головного редактора „Свободи" д-ра Луки Мишуги. Лист цей написаний і підписаний п. Степаном Шумейком, що зголошувався на редактора плянованої англомовної сторінки в „Свободі". Цей лист написаний з таким ентузіязмом і з такою вірою в слушність української справи і правди, що він може стати великою заохотою для кожного.

Не належить до цього звіту переповідати всієї історії, хоч яка вона багата, інтересна і повчальна. Стверджу тільки, що з „Юкрейніен Віклі" під редакцією Степана Шумейка започатковано в 1933-му році справді новий період в житті і розвитку Американської України та її вкладу в українські змагання. „Віклі" стало органом тієї молодої Американської України, що від того часу грає з кожним днем більш рішальну ролю...

Згадую про це тому, щоб підкреслити великий жаль і смуток, з яким приходилось спостерігати розвиток від приблизно десятьох років, коли п. Цумейко, в додатку людина виїмково благородного серця і шляхетної душі, почав попадати в ту недолю, з якою змагатись було понад його сили та яка і призвела до теперішнього жалюгідного результату. Долучуюсь до прохання п. Шумейка як щодо його звільнення, так і щодо такого відхідного, на яке дозволяють добрі звичаї та постанови нашої організації.

Ясно, що тепер виникає питання: що дальше?

З відходом ред. Степана Шумейка, з потребою і необхідністю такого відходу ми рахувались уже від років. Тим не менше, як довго цей відхід не був вирішений, не можна було і приготовити конкретної відповіді на цей запит. Діло бо в тому, що всі теорії часто натрапляють на непередбачені труднощі в їх практичному здійснюванні. Скажу одверто, що ми рахувалися з необхідністю відходу п. Шумейка також і без його формальної резиґнації та, очевидно, думали про його наступника. Тим часом у практиці виявилось, що в гру входять різні моменти морально-етичного порядку і проблеми не можна розв'язувати, попереджуючи факти і рішення. Крім того, поважної застанови, перевірки нових можливостей і нових потреб вимагає і вся проблема нашої англомовної публікації, яку треба вважати одною із справ першої ваги в націй організації. Її не тільки збереження, але й розвиток, поширення і двигнення на найвищий рівень може мати рішальне значення для дальшого розвитку всієї нашої спільноти. Під цим кутом ми мусимо цю проблему розглянути і полагодити, а це вимагає деякого часу. Тому дозволю собі запропонувати таку тимчасову розв'язку цієї справи:

Ред. Степан Шумейко просив, щоб його резиґнація увійшла в силу евентуально з днем 1-го липня ц. р., хоч у потребі він ще, по змозі своїх сил, міг би ще й деякий час опісля допомагати. Це одне. Друге — ми вже мали випадки, коли продовжували видавання тижневика провізоричними силами впродовж кількох місяців. Я думаю, що після відходу п. Шумейка з кінцем червня, ми ще могли б продовжувати деякий час видавання тижневика в такому стані провізорії, в якому воно — до речі — перебуває вже багато років. Також не є виключене, що вже в найближчих тижнях, можливо вже і з відходом ред. Шумейка, нам пощастить започаткувати таку провізорію, яка поступово буде стабілізуватись по лінії найкращих вимог і потреб нашої організації. Все ж таки це повинно залишитись тим провізоричним, тимчасовим станом, бо він дозволить нам на основне полагодження справи. Це моя скромна думка, а рішення, очевидно, за Головним Урядом.

Бібліотека і архів „Свободи"

До важливіших проблем, які треба заторкнути в цьому звіті та які вимагають рішення Головного Уряду, належить ще справа бібліотеки і архіву „Свободи", бо вона має тісний зв'язок з двома рекомендаціями останньої нашої Конвенції, що відносяться до розбудови і поширення нашої книгарні та до творення культурних референтур і бібліотек при наших Відділах. Справа бо ясна, що в цій важливій акції, що її рекомендувала Конвенція, ми повинні зачати від себе самих, бо це також створить основну передумову для успішної акції в терені.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ". Стоять від ліва: п-ні проф. Марія Сташинська, п-ні Квітка Стецюк, п-ні Люба Лапичак і дир. Петро Постолюк. Адміністратором „Свободи" є гол. предсідник УНСоюзу п. Д. Галичин.

Насамперед подам короткий огляд стану і потреб нашої бібліотеки.

I. Бібліотека

Бібліотека редакції „Свободи" — після переформування на протязі останніх років (вилучення непотрібних видань й упорядкування її за азбукою в окремі відділи для практичного вжитку) складається з таких відділів:

а. Річники „Свободи"

Всі вони, починаючи з 1893 року, законсервовані перед дальшим знищенням (тлінням) і всі оправлені в полотно і приміщені в окремих залізних шафах. Цей відділ нараховує тепер 104 томи „Свободи" (деякі річники в двох томах) і 25 томів англомовного Українського Тижневика (деякі томи охоплюють по два роки).

б. Відділ енциклопедій і словників

В цьому відділі (114 томів) редакція диспонує Британською Енциклопедією в 24 томах з 8 додатковими річниками, Великою Совєтською Енциклопедією найновішого видання в 52 томах, Загальною Українською Енциклопедією в трьох томах, Енциклопедією Українознавства (гасловою і статтевою) і 30 томами словників української й інших мов. Стан книжок в цьому відділі добрий, за вийнятком деяких старших словникових видань, які вимагають консервації й оправи.

в. Підручна бібліотека

Складається вона з двох підвідділів—українського красного письменства упорядкованого поазбучно—понад 700 томів з окремим Шевченківським розділом в кількості яких сто томів, і підвідділу українознавства, в якому зібрані поазбучно видання і праці інформаційно-підручного характеру з усіх ділянок знання про Україну і який нараховує понад 550 томів. В обидвох підвідділах є дуже цінні і рідкі видання, як, наприклад, „Зоря Галицька" — альбом на 1860 р., вісім томів першого видання історії України-Руси Грушевського, Руська письменність, видання Українського Інституту у Варшаві, дещо з Шевченкіяни. В загальному підручна бібліотека нараховує понад 1350 книжок. Багато книжок, в тому дуже вартісні, з цього відділу вимагають негайної консервації й оправи, особливо ж деякі видання про Шевченка і майже всі видання Українського Наукового Інституту у Варшаві, що їх, якщо вони не будуть законсервовані, треба буде за кілька років викинути, як непридатні для користування.

Крім цієї підручної бібліотеки в редакції наявні ще такі книжки — 500 примірників англомовних видань (суспільні науки і белетристика — здебільша з бібліотеки д-ра Л. Мишуги) і понад 300 календарів, які майже всі в жалюгідному стані і цінніші з яких (календарі „Просвіти", „Червоної Калини", деякі УНСоюзу) вимагають уже теж резервації й оправи. В пивниці складені в окремих пакетах ще яких 1000 примірників книжок, вилучених з підручної бібліотеки за браком місця.

В цілості бібліотека „Свободи" нараховує понад 3,400 томів, не враховуючи до цього числа річників „Свободи" й інших часописів - журналів.

По шафах знаходиться ще якась кількість книжок, що їх треба ще розібрати і впорядкувати.

Скаталоговані в бібліотеці тільки старші видання, треба скаталогувати всі нові закупи й впливи.

г. Відділ журналів

В цьому відділі зібрані річники й окремі числа журналів давнішого часу — 287 назв, в тому такі як Літературно-Науковий Вістник, празька „Нова Україна" та інші. Крім цього окремо комплектуються нові журнали — яких 50 назв. Вимагають негайної консервації особливо ж книжки „Літературно-Наукового Вістника", „Вісника" та інших.

II. Підручний архів

В редакції заложений і доповнюється постійно підручний редакційний архів, в якому в окремих течках (фолдерах) зібрані дані, інформації і матеріяли (з фотографіями) про українських й американських діячів, про українські товариства, установи й організації і про окремі події чи справи. Під сучасну пору архів приміщений в трьох кабінетах і нараховує вже понад 1,600 течок.

Висновки

В такому звіті немає можливостей дати точніших даних, хоч як вони цікаві. Проте, вже з цього короткого огляду можна пізнати, якими величезними багатствами, не тільки в 22-ох мільйонах долярів, але й в культурному надбанні розпоряджає наша організація. Не потребую додавати, бо самі знаєте, що цей наш культурний доробок, ці наші культурні скарби можуть бути нашою найкращою леґітимацією і рекомендацією. Говорив колись один з найбільших сучасних американських мислителів, бувший президент Герберт Гувер про „Чудо Америки": „Америка означає далеко більше, ніж континент між двома океанами. Вона означає більше, ніж військову могутність та славу у війні і перемозі. Вона означає далеко більше, ніж безмежні фармерські простори, величезні фабрики і копальні, величаві міста та мільйони автомобілів на дорогах чи радіових і телевізійних приймачів по хатах. Усе це мають також інші нації. Але що ми маємо ще в додатку, і цього не можна описати жадними, навіть найбільш одушевленими фразами, бо воно лежить в нашому особливому досвіді, в житті кожного з нас, в нашій душі, в якій гідність людини не є мрією, але більшим довершенням . . ." Великим доробком є наші мільйони, але вічними залишаться тільки ті культурні вартості, що їх ми створили. І вони є в першу чергу в наших книгах, в наших бібліотеках. Прославляючи наших піонерів за їхні величезні досягнення, ми все ж таки не можемо не зробити їм одного докору: складаючи та зберігаючи матеріяльний доробок, вони не подбали належно про те, щоб зберегти для майбутніх поколінь всі їхні культурні надбання. Багато з виданих нашою інституцією книг спопеліло і зникло, і, крім принагідної назви їхнього заголовку в газеті, жад-

ПРАЦІВНИКИ ДРУКАРНІ Й ЕКСПЕДИЦІЇ „СВОБОДИ" У ЗВІТОВОМУ ЧАСІ. У першому ряді (від ліва): Роман Ференцевич, мґр. Денис Притуляк, Степан Гладкий (помер 2-го липня 1959), Володимир Кушнір, Яків Кулинич. В другому ряді: Мих. Задорецький, Волод. Назаревич, Роман Антонович, Теодор Гіль, Дмитро Кравець, Микола Филик, Волод. Карий, Анатоль Домарацький, Роман Надковський. Немає на фотографії технічного керівника друкарні Софрона Федева, який в тому часі робив цю світлину. Він сам виконує і кліші

ного іншого сліду по них не залишилось. Ми не сміємо такого стану продовжувати, ми мусимо рятувати те, що ще можна врятувати, та заздалегідь подбати про збереження нашого доробку. Наша бібліотека — це наша душа, наше сумління. Погляньте в звіти, скільки долярів ми видали на збереження і збагачення тієї душі.

Закінчення

Усі ці справи і рекомендації мають велику вагу не тільки саму по собі, але й у зв'язку з деякими актуальними подіями. Саме в звітовому часі між Америкою і її смертельним ворогом та катом України червоною Москвою почав здійснюватись договір про так зв. культурну виміну. Кожного дня переживаємо різні приклади, як цей культурний обмін намагається використовувати Москва на нашу загибель. Насамперед вона зіставляла культурні виступи та продукції російські й українські з виразною метою компромітувати українську культуру, показувати її слабшою, убогою в порівнянні з російською. Опісля і тепер продовжується висилка також українських ансамблів, які мають виразне завдання розм'якшувати наші душі, послаблювати наш спротив совєтській тиранії, яка, мовляв, дбає про українську культуру. Полиці американських бібліотек заповняє ворог України своїми книгами, які мають цілком іншу мету, ніж вона кожній книзі призначена. На українську душу і на українську правду у вільному світі йде посилений наступ на всіх фронтах і всіми засобами. В додатку злого спостерігаємо постійно збільшуване збайдужіння нашої спільноти до цих проблем, бачимо все більшу зматеріялізованість, щораз менше заінтересування нашими українськими проблемами, зокрема українською культурою. Український Народний Союз і його Видавництво більше, ніж хтонебудь інший, покликані до того, щоб цьому протидіяти, бо на це вони мають найбільший апарат і найбільші об'єктивні можливості. Це вимога і виклик сьогоднішнього дня. Нехай же ці наші наради скажуть нашому народові, що ми цей виклик приймаємо та конкретними рішеннями запевнять, що ми з ним справимось так відповідально і славно, як з усіми, не менш великими і важкими викликами справлялась наша організація на протязі всієї своєї 65-літньої історії.

Після звіту головного редактора „Свободи" перервано наради на час обіду. Після обіду провід нарад перебрав заступник головного предсідника Й. Лисогір, який відкрив дискусію над звітом головного предсідника.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

Дискусія над звітом головного предсідника Дмитра Галичина

В дискусії над звітом головного предсідника забирали голос такі члени Головного Уряду: І. Кокольський, Т. Шпікула, Б. Зорич, В. Дідик, Д. Шмагала, Д. Одежинський, інж. В. Коссар, А. Чопик, М. Давискиба, П. Пуцело, д-р Вол. Галан і А. Джула.

І. Кокольський бажає довідатися, чи виправдалося введення грамот на вищі суми; які більші праці потрібно ще перевести на „Союзівці"; які видання заплянувала Культурна Комісія та в яких мовах.

Головний предсідник відповідає, що покищо поширення грамот на вищі суми не сталося масовим, хоч вже маємо деяке число грамот на 5, 10, 25 і 30 тисяч долярів кожна. На „Союзівці" буде потрібно постійно переводити різні праці і ремонти, але ці праці повинні вже переводитися всеціло коштом придбаних прибутків. До основних, інвестиційних робіт, які не можуть бути покриті з біжучих прибутків, треба зарахувати новий плавацько-купальний басейн, де, крім купання, могли б відбуватися плавацькі вправи й змагання, і окремий павільйон для влаштовування таночних забав й інших імпрез. Культурна Комісія заплянувала на найближчий час видання історії України в образках для дітей та антології української прози, обидві книжки в англійській мові. В українській мові появиться коротка Історія УНСоюзу. Назагал УНСоюз друкує книжки головно в англійській мові, з виразним їх призначенням для англомовного читача, українського й неукраїнського. Є чимало інших видавництв, які друкують книжки в українській мові, зате майже немає таких, які друкували б в мові англійській.

Т. Шпікула ставить запит, коли появиться Енциклопедія Українознавства англійською мовою, та який теперішній стан її підготови до друку; якими засадами керується Екзекутивний Комітет щодо висоти уділюваних морґеджів УНСоюзом.

Головний предсідник вияснює засади уділювання морґеджів, а зокрема їх висоти. Вона залежить від багатьох факторів: положення і стану дому, зарібкової сили довжника і його прибутків, а передовсім вартости й віку дому. На старі доми уділяється морґеджі в максимальній висоті 50 відсотків, вимково 55 відсотків, на нові максимально у висоті 60 відсотків вартости дому, згідно з оцінкою заанґажованого нами фахового оцінювача. В Канаді максимальна висота навіть на нові доми є 50 відсотків вартости дому. Кошти уділення морґеджу, які бере від довжника УНСоюз, є мінімальні: 25 долярів на оплату оцінювача реальности та 25 долярів на внутрішні адміністраційні видатки в Ню Йорку і околиці і 40 дол. дінде. Відносно Енциклопедії Українознавства — головний предсідник надіється, що перший том тієї двотомової книги появиться впродовж одного року, а в рік згодом повинен появитися том другий. Ближчі інформації про підготову Енциклопедії, з уваги на загальний інтерес до тієї справи серед членства та ширших кол громадянства, подав, на прохання головного предсідника, секретар Культурної Комісії ред. А. Драган.

Б. Зорич вважає, що для успішного організування нових членів, зокрема на високі суми, було б вказаним зменшити вкладки та збільшити дивіденду, і запитує головного предсідника, чи це є можливим до переведення. Крім того бажає знати, чому в Канаді поставлено максимальну границю для морґеджів на 50 відсотків реальности і, врешті чи можна позбути реальність, обтяжену морґеджом УНСоюзу.

Головний предсідник, відповідаючи на ці запити, підкреслює конкуренційну дешевість союзових вкладок у порівнянні з вкладками інших забезпеченевих установ, а відносно дивіденди вияснив, що Екзекутивний Комітет подбає уже, в порозумінні з актуаріями УНСоюзу, про виготовлення нової табелі дивіденд. Від нового року дивіденда буде підвищена й буде згодом дальше збільшуватися, до 4 дол. від тисячі долярів забезпечення. Тепер мінімальна дивіденда є 2.20 дол., а від 1960 року буде 2.60 дол. Відносно ж запиту про висоту морґеджів, уділюваних в Канаді, головний предсідник подає, що оцінювачі реальностей в Канаді мають тенденцію зависоко оцінювати їх. Тому для добра УНСоюзу є вказана велика обережність. Реальності, обтяжені морґеджами, можна, згідно з правом, продати, очевидно разом з існуючим морґеджовим обтяженням. Але в інтересі УНСоюзу, який в першу чергу уділює морґеджі своїм членам, слід з кожній морґеджовий договір вставляти відповідну клявзулю, на підставі якої, на випадок, коли довжник позбудеться зморґеджованої реальности, УНСоюз може негайно домагатися звороту всієї морґеджової суми. Приявні повністю одобрюють таку морґеджову вимогу.

В. Дідик хоче вияснення, чи сума 58,000 долярів останньо ужита на розбудову „Союзівки", повернеться до каси УНСоюзу, і чому поширено вістку, що УНСоюз зобов'язався з власних фондів дати суму сто тисяч долярів на будову нового каледжу в Стемфорді. У відповіді на ці питання головний предсідник подав, що з названої суми вже 18,000 дол. повернулося із біжучих прибутків „Союзівки", а щодо другого питання, то ця помилкова вістка поширилася тільки тому, що в „Юкрейнієн Віклі" помилково надруковано замість того, що двічі було поміщене в „Свободі", а саме, що УНСоюз закликає членство скласти датки на згадану Колеґію, що УНСоюз складає цю суму. Це було спростоване як незгідне з правдою.

Д. Шмаґала бажає довідатися, з яких фондів перенесено суму 61,000 долярів до адміністраційного фонду, а суму 30,000 долярів на фонд „Союзівки".

Відповідь головного предсідника вияснила запити: першу суму здобуто з 4 відсотків від стягнених вкладок, а то згідно з правом, бо маємо змогу відтягнути на адміністраційні видатки до 5 відсотків прибутків із вкладок, а названу суму перенесено на конто „Союзівки" з т. зв. континджентового фонду, який є спеціяльним фондом для забезпеки інвестицій.

І. Одежинський має застереження щодо висилки календарів „Свободи" без попереднього замовлення та заплати. А коли вже посилається, тоді треба стягнути ціну календарів, або поладити список тих, що не заплатили та вислати його секретарям відділів для стягнення належности. Крім того хотів би знати, чому УНСоюз не дає морґеджів на фарми й уважає, що то некорисно відбивається на організуванні нових членів.

У відповіді головний предсідник пояснив, що такий спосіб висилки календаря виявився найбільше доцільним, а виготовлення списка довжників не принесло б великого успіху; зате принесло б нові видатки. УНСоюз дальше мусить спиратися на довір'ю в чесність нашої громади й вірити, що ті, які одержали календар і його не звернули, пришлють за нього його невелику ціну в сумі одного доляра. Щодо морґеджів на фарми, то вони виявилися дуже непевною інвестицією.

Інж. В. Коссар звертає увагу на конкуренцію асекураційних компаній, які часто продають поліси по цінам дорожчим за наші, але так складно уложені, що вони на перший погляд, для нефахівця, видаються дешевшими від наших. Треба знайти методи вияснювання цього. Думає, що й надальше не слід давати морґеджів на фарми, бо в часі господарської скрути це рисковна інвестиція.

А. Чопик запитує, чи УНСоюз має верхню межу для уділювання морґеджів та чи має морґеджі, наприклад, понад сто тисяч долярів.

Головний предсідник вияснює, що УНСоюз не уділює вже таких високих морґеджів, і є ще тільки два давні морґеджі понад 100,000 дол., але оба довжники точно платять договірні рати. Тільки один Український Народний Дім в Ню Йорку, який довжний УНСоюзові 56,000 долярів, залягає із заплатою поточних рат. Предсідник уважає, що цей морґедж є добре забезпечений.

М. Давискиба закликає до великої обережности в уділюванні морґеджів й до ставлення твердих вимог для довжників, бо після господарської коньюнктури може прийти господарський застій, а з ним спадок цін нерухомостей. Думає також, щоб взагалі не давати більших морґеджів, зате більше купувати бондів.

Головний предсідник відповідає, що на думку економістів тепер не слід сподіватися такої самої чи подібної депресії, яка була в тридцятих роках, а на малих морґеджах у минулому ми більше втратили, ніж на великих. Відносно бондів, то УНСоюз й так має зависокий відсоток своїх інвестицій в бондах. Кожна інституція повинна різничкувати свої інвестиції й не інвестувати тільки в одному роді підприємств. А втім, бонди можна в більшості випадків передчасно відкликати й тому слід мати теж інші інвестиції поза бондами. М. Давискиба бажав би також знати, хто назначує оцінювачів, і питає, чому УНСоюз не запротестував перед світом проти висилки української молоді на працю на Сибір.

Й. Лисогір підмічує, що деякі наші бонди дають нам тільки півтора відсотка доходу, тоді як морґеджі приносять понад п'ять, а навіть шість. А втім, коли відсоткова стопа впала, тоді багато бондів можуть відкликати й тоді трудно буде по добрій ціні набути нові бонди. Оцінювачів знаходимо ми й контролюємо їх чесність.

Р. Слободян інформує, що УНСоюз має 81 відсотків всіх своїх фондів інвестованих в бондах, а 14 відсотків у морґеджах.

Ред. А. Драґан відповідає на запит відносно протесту проти висилки молоді з України на примусову працю на Сибір, про що була згадка в нашій газеті й ця сама згадка була протестом проти нового поневолення нашої молоді.

П. Пуцило не дораджує давати морґеджі на більші апартаментові доми, бо то небезпечно, з чим головний предсідник погоджується.

Д-р В. Ґалан підкреслює обережність, з якою УНСоюз уділює морґеджі й стверджує, що уділювання морґеджів є важливою службою для наших членів і засобом приєднувати нових і вдержувати давніх членів. Крім фахового оцінювання реальностей, під заставу яких дається морґеджі, звичайно оглядають реальність члени Екзекутиви або Головного Уряду, і тому є мала можливість помилки. Морґеджові сплати є що-місячні або квартальні, що також збільшує безпеку наших морґеджів. З другого боку Екзекутива повинна мати вільну руку в морґеджових справах, бо то питання бизнесове, яке вимагає елястичности в діянні.

А. Джула запитує, що сталося з англійським протоколом останньої Конвенції УНСоюзу.

Головний предсідник інформує, що той протокол є виготований і зберігається в актах УНСоюзу. Його трудно надрукувати, бо й так кошти друку протоколу в українській мові виносять багато. Тому протокол друкується в мові, яку під цю пору читає більшість членів.

На внесення А. Джули рішено в майбутньому виготовити скорочений протокол конвенційних нарад в англійській мові, та його до трьох місяців після надрукування українського повного протоколу розіслати англомовним секретарям Відділів УНСоюзу.

На цьому закінчилася дискусія над звітом головного предсідника, який, перебравши назад провід нарадами, відкрив дискусію над звітами заступників головного предсідника Й. Лисогора і Анни Герман.

Дискусія над звітами заступників головного предсідника Й. Лисогора і А. Герман

В дискусії над звітом заступника гол. предсідника Й. Лисогора забирали голос: М. Давискиба, І. Кокольський, В. Гузар і Д. Шмаґала.

М. Давискиба бажає докладніше дізнатися, яка була в минулому програма спортової діяльности в межах УНСоюзу.

Заступник гол. предсідника інформує про спортові імпрези, які відбулися минулого року на Союзівці, зокрема про дуже успішний американсько-канадійський тенісовий турнір, про закупно коштом 250 долярів всіх трофеїв на спортові змагання Ліґи Української Молоді П. А., які відбулися в Трой, про дальшу розбудову Союзівки на центр літнього спорту, а саме про намір швидко побудувати на ній третій асфальтовий тенісовий корт та новий плавацький басейн, на якім зможуть відбуватися нормальні плавацькі змагання. На окремій площі відбудуться в цім році змагання наших кращих дружин копаного м'яча, відбиванки, а може навіть бейз-болу.

І. Кокольський бажає знати, що в розумінні заст. гол. предсідника означає слово „морґеджова політика".

Й. Лисогір вияснює, що йшлося в його звіті про ніщо инше, тільки про напрямні в уділюванні морґеджів, що в англійській мові можна б означити, як „палисі коннектед зит морґеджес".

В. Гузар передає нарікання Комітету спортового з'їзду названої вище Ліґи на те, що УНСоюз обіцяв був дати спортові трофеї на ті змагання за 400 дол., а дав тільки за 250 дол.

Заст. гол. предсідника подає, що Ліґа просила УНСоюз про трофеї, подібні, як ті, що були розділені поміж змагунів минулого року й УНСоюз замовив такі самі трофеї й за них заплатив, точно стосуючись до листи трофеїв, яку УНСоюзові прислала Ліґа.

Д. Шмаґала пропонує, щоб це маловажне непорозуміння доручити п. Й. Лисогорові поладнати з Ліґою, на що приявні погодилися.

На цьому й закінчилася дискусія над звітом заступника головного предсідника.

Тому, що до дискусії над звітом заступниці гол. предсідника А. Герман не зголосився ніхто, поза О. Штогрин, яка подякувала А. Герман за її працю та короткий і речевий звіт, приступлено до дискусії над звітом головного секретаря.

Дискусія над звітом головного секретаря Я. Падоха

В цій дискусії забирали голос: І. Кокольський, О. Штогрин, П. Кучма, В. Дідик, Т. Шпікула, Я. Гук, В. Гузар, С. Куропась, Б. Зорич, інж. В. Коссар і А. Чопик.

І. Кокольський заторкує справу нової акції організування постійних Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу з окремим проводом і бажає знати, які є завдання цих Комітетів та які вигляди на їх активність.

Гол. секретар у відповідь з'ясовує мету Комітетів, яка є подана у проєкті правильника Комітетів, і висловлює надію, що ці Комітети стануть дуже корисними посередниками поміж Головною Канцелярією УНСоюзу та поодинокими Відділами у виконанні всіх важливих союзових обов'язків та у вдержуванні постійного контакту з ними.

О. Штогрин звертає увагу на невдоволення деяких членів УНСоюзу з приводу підвищення на останній Конвенції оплати за „Свободу" й запитує, як загал членства зареагував на цю підвишку. Дальше запитує, чи члени, які були довше суспендовані, обов'язані за час суспензи заплатити також за газету, та чи має право на звільнення від оплачування газети той, хто стратив зір або недужий на очі й не може читати.

Гол. секретар відповідає, що Головна Канцелярія мала тільки декільна збірних протестів проти збільшення оплати на „Свободу". Індивідуальних було більше. В кожному випадку треба було висилати листи з вияснінням, що це не було збільшення передплати, але конечне покриття збільшених поштових оплат та що всі американські часописи, які утримуються передовсім з оплат за оголошення, мусіли піднести ціну газет й то дуже часто на сто відсотків. Крім поштових оплат, подорожів також папір та винагорода працівників й тому Екзекутива вимагала на Конвенції підвищення оплати за газету на 25 центів місячно. Здобута підвишка 15 центів не покриває всіх видатків на друк газети, внаслідок чого Союзове Видавництво постійно змагається з недобором. З уваги на те немає ніякої підстави уважати переведену невелику підвишку за щось, що не було конечним. Відносно звільнення від оплати за газету тих, що довший час були суспендовані, слід відповісти, що оплата за газету це в засаді невід'ємна частина вкладки, тому її слід платити враз із вкладкою, й то незалежно від того, чи член користає з газети, чи ні. Але в цих справах Головна Канцелярія старалася бути елястичною в своїх рішеннях, подібно як у справах, коли члени з приводу недуги очей чи інших причин домагалися звільнення від оплати за газету. Але у випадках недуги вимагалося лікарського посвідчення, щоб не було невиправданих випадків звільнення. На дальший запит гол. секретар вияснив, що згідно з рішенням Конвенції звільнення від цієї надвишки на поштову оплату прислуговує тільки тим, що мають забезпечення у клясі T і вже покінчили 65 років життя. Інші члени, хоч і перейшли цей вік, обов'язані платити цю підвишку. Отже після останньої Конвенції члени платять за „Свободу" по 65 центів місячно, з такими винятками: 1) члени, які покінчили 65 років життя й не перейшли 70 року життя та забезпечені в клясі T платять по 50 центів місячно; 2) члени, які переступили 70 рік життя й є забезпечені в клясі T, платять по 30 центів місячно. Отже ці два вимки стосуються тільки тих, які забезпечені в клясі T. Всі ті, що є забезпечені в інших клясах, платять незалежно від віку постійну повну оплату в сумі 65 центів місячно.

П. Кучма порушує справу пригадок членам щодо заплати вкладок та запитує, чи в потребі не слід буде продовжити ювілейну кампанію за приєднування нових членів.

Гол. секретар вияснює, що можна говорити про два роди упімнень. Одні, які виготовила в більших накладах Головна Канцелярія для виключної вигоди секретарів Відділів, й другі, які є радше повідомленням висиланим наперед, що за якийсь час слід буде заплатити вкладку. Ці останні висилає Головна Канцелярія для тих, які платять вкладки що-три місяці або рідше. Щодо перших, то їх на бажання секретарів висилається в кожній бажаній кількості. Є два роди тих упімнень. Одно, яке тільки пригадує, що член довгує вкладку, й друге, яке вже у більше рішучій формі закликає члена заплатити залеглість, щоб оминути близької суспензи. Коли й ці два упімнення, що їх висилає секретар, не допоможуть, тоді, на прохання секретаря, третє упімнення висилає сама Головна Управа за підписом гол. касира. В тому випадку секретарі повинні прислати імена й адреси членів, для чого є окремо приготований друк. На жаль, секретарі доволі рідко користуються цими удогідненнями, які можуть дуже обнизити число суспендованих членів. Відносно продовження ювілейної кампанії, то про це зашвидко тепер говорити. Треба вірити, що при жертвенній праці всіх секретарів та інших союзових діячів ми таки досягнемо нашу ювілейну квоту в свій час.

В. Дідик звертає увагу на існування в Дітройті окремого Пластового Відділу УНС, який має членів по всій Америці, а другу централю в Шикаґо. Думає, що це утруднює працю. Поза тим дискутант бажав би деяких змін у правильнику Окружних Комітетів Відділів УНСоюзу.

Відносно першого питання гол. секретар погоджується з гол. радним Дідиком й висловлює надію, що з часом пластові Відділи УНС будуть обмежуватися до місцевих членів, утворивши окремі Відділи всюди там, де зможуть придбати відповідне число членів. Вже в самій природі союзової організації є вимога перебування членів в одній місцевості для їх товариського співжиття та співдопомоги. Щодо правильника Окружних Комітетів, то є це тільки проєкт правильника, зладжений в Головній Канцелярії УНСоюзу, і всі округи, закладаючи свої Комітети, можуть цей правильник прийняти без змін, або відповідно змінити, чи доповнити.

Т. Шпікула запитує про вислід окремої кампанії Головної Канцелярії за здобуття нових організаторів.

Гол. секретар вказує на трудноші, які мають зі здобуттям організаторів у бизнесових компаніях званих продавцями асекурації, навіть найбільші компанії. Не інакше є теж в УНСоюзі. На наші заклики зголосилося рекордове число 37 осіб, які бажали зв'язатися з УНСоюзом. Але майже всі вони бажали стати платними урядовцями УНСоюзу, а не працювати за комісійною винагородою, головною признакою якої є, що винагорода — пропорційна до вислідів праці, й то праці в терені. Набір нових організаторів коштував дуже багато праці, але дав невеликі вислідди. Кожний зі зголошених кандидатів на організатора дістав точні вияснення про вимоги та вигляди заробітку, внаслідок чого залишилися в УНСоюзі і почали працювати тільки сім осіб.

Наступним питанням Т. Шпікули був запит, чому в деяких випадках Головна Канцелярія підносить вік нових аплікантів.

У вияснені гол. секретар заявив, що так дістеся тільки тоді, коли аплікант є молодший ніж 16 років життя й не хоче належати до молодечого Відділу, куди б йому було слід належати, але хоче бути вписаним на члена департаменту дорослих. Тому, що вкладки в тому відділі є вираховані щойно від 16 року життя, в таких випадках мусимо зарахувати такого апліканта до 16-літніх.

Я. Гук пропонує, щоб в майбутньому Головна Канцелярія повідомляла всіх головних урядовців про заанґажування нових організаторів на їх терені.

Гол. секретар у відповіді подав, що є постійною практикою Головної Канцелярії, що не анґажується ніякого організатора без опінії місцевих головних урядовців або голів Окружних Комітетів. Так було все досі без ніякого винятку і так буде на майбутнє. Для прикладу подає, що єдиного досі організатора, якого заанґажовано на стейт Коннектикет, заанґажовано на припоручення голови Стейтового Комітету Відділів УНСоюзу п. І. Телюка.

В. Гузар запитує про те, чи вже поладнано деякі трудноші у зв'язку з доплатою на поштову пересилку газети, що гол. секретар потверджує.

Інж. С. Куропась торкається справи ювілейної кампанії для приєднання нових членів, але після вияснення, що про цю справу буде мова згодом, відкладає свої заввагн на пізніше.

На черговий запит, чи д-р В. Оренчук працює, як організатор УНСоюзу на Заході Америки, гол. секретар інформує, що д-р Оренчук зачисляється до організаторів та що, беручи до уваги його знання та досвід, сподіваємося від нього великої помочі в Каліфорнії, куди він перенісся на працю й куди переноситься щораз більше наших земляків на постійне перебування. З уваги на працю й далеке розміщення наших людей в тім великім стейті, він пожвавить свою працю у вакаційних місяцях, й тоді можна сподіватися успіху його праці.

Б. Зорич і інж. В. Коссар зрікаються слова, бо їх намірені запити були вже порушені іншими дискутантами.

А. Чопик відмічує потребу, щоб Головна Канцелярія, а зокрема бюро головного секретаря мало кваліфіковану секретарку з професійним знанням стенографії, машинописання і взагалі бюрового діла. Це повинно статися в короткому часі, бо тільки тоді праця головного секретаря може піти живіше й модерно.

На цьому закінчено дискусію над звітом головного секретаря. Головний предсідник в цьому місці передав провід над нарадами заступниці головного предсідника А. Герман, яка з черги відкрила дискусію над звітом головного касира.

Дискусія над звітом головного касира Р. Слободяна

До дискусії зголосилися: Д. Шмаґала, О. Штогрин, І. Кокольський і Б. Зорич.

Д. Шмаґала запитує про висоту морґеджу, уділеного Народному Домові в Ню Йорку.

Гол. касир відповідає, що два морґеджі, уділені Народному Домові, виносили разом 60,000 дол. Тепер цей довг обнизився до 56,000 дол. Народний Дім платить відсотки, але залягає з ратами на сплату капіталу морґеджу. Крім того не заплачено податку. Колись ця податкова залегість виносила 12,000 ,тепер біля 7,000 дол.

О. Штогрин бажає довідатися, звідки пороблено переноси до адміністраційного фонду, й чи ці переноси не зменшують забезпечення грамот.

Гол. касир вияснює, що перенесення зроблено з фондів, які збираються з продовженого забезпечення, якщо забезпечений залишиться при житті після упливу часу, на який продовжено його забезпечення, та з фондів, які залишаються з вкладок від членів, що були суспендовані перед упливом двох років свого членства й не були назад реактивовані, бо такі члени не одержують зворотів. Ці переноси ніяк не порушують посмертного фонду.

І. Кокольський питає, чому УНСоюз не купує шерів т. зв. мючуал фондів та чи не грозить зниження вартости бондів, в яких найбільше інвестовано фондів УНСоюзу. На його погляд частина фондів повинна бути ульокована в добрих і певних шерах. Також цікавий знати, чому пороблено переноси з сирітського фонду.

Гол. касир не погоджується з дискутантом, бо уважає, що шери ніколи не є певні. Вони завжди можуть стратити на вартості. Тому, що мючуал фонди спираються також здебільшого на шерах, тому їх й не слід нам купувати. Не сподівається обнижки вартости бондів, а при бондах, зовсім інакше, як при дивідендах від шерів, відсотки є постійні, тим то й наш прибуток від бондів є певний і не вагається. Відносно переносів зі сирітського фонду, то до адміністраційного фонду перенесено тільки частину прибутку від льокати того фонду, від якого УНСоюз виплачує двопроцентові відсотки. На окремий запит гол. касир вияснює, що американські суди не примушують висилати забезпеченевих сум для спадкоємців, які живуть в Совєтському Союзі, не маючи певности, що спадкоємці, а не совєтський уряд буде користати з пересланих сум. Тим то в нас збільшується Сирітський фонд.

Б. Зорич бажає довідатися, чому УНСоюз сам собі платить чинші за приміщення.

Гол. касир вияснює, що таке розчислення є тільки між УНСоюзом і „Свободою", рахунки якої є відділені від рахунків УНСоюзу.

На цьому закінчено запити до головного касира. На внесення д-ра В. Ґалана, піддержане Д. Шмаґалою, ухвалено прийняти до відома без застережень усі звіти членів Головного Екзекутивного Комітету.

(Продовження буде)

ПОВІДОМЛЕННЯ РЕДАКЦІЇ

З уваги на те, що в найближчих днях, себто в „Свободі" з датою п'ятниці 30-го жовтня і суботи 31-го жовтня, будуть друкуватись 4-сторінковими вкладами обов'язкові з кінцем місяця звіти рекордового і касового департаментів УНСоюзу, разом з „Трибуною УНС", та звичайний в суботішньому виданні щоденника англомовний „Український Тижневик", продовження протоколу з цьогорічних нарад Головного Уряду УНСоюзу почнеться дальше друкувати в щоденнику з датою вівтірка 3-го листопада.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „СВОБОДИ” І ЇЇ ВИДАНЬ. СКРІПЛЮЙТЕ ГОЛОС УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ, ПОШЛІТЬ СВОЮ ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”!

Заклик в справі спільної молитви

1. Понад 40 років нищить на Рідних Землях безбожницький режим наш найбільший скарб — нашу Церкву. 1930 року організував він переслідування УАПЦ. Переслідування посилилися після 2-ої світової війни, коли то м. ін. 1945 р. вивезено всіх українських католицьких Владик. Оце останньо наступ на Церкву знову посилився, а символом того може стати третій засуд Митрополита - Ісповідника, Владики Йосифа Сліпого.

2. Протиставмося тому новітньому варварству, як справжні християни! Допоможім активно нашим братам і сестрам! Поможім їм молитвою та працею. Інформуймо вільний світ про переслідування на рідних Землях. Підготовляймо в опорі на цілий християнський світ загальну молитву за переслідувану Церкву.

3. Українська спільнота помолиться в намірені Мовчазної Церкви уже вп'яте. Молимося всі разом без різниць переконання й походження 1. листопада, дослівно в одну й ту саму хвилину на цілому світі, щоб досягти справжньої містичної сполуки, а рівночасно показати цілому світові нашу організованість і дисциплінованість, якою переможемо нашу розпорошеність.

4. Хвилина спільної молитви назначена на 22. год. (10 вечора- в Україні (щоб і там могли свобідно помолитися наші брати у часі, коли їм ніхто не перешкодить). Цій годині відповідає 20. година середньоевропейського часу, дійсна для більшости країн нашого поселення у зах. Европі (Австрії, Бельгії, Еспанії, Італії, Німеччині та Франції).

У інших країнах: Англія 7 веч.; Сх. ЗДА та Сх. Канада. (Ню Йорк, Монтреал, Торонто), Буенос Айрес і Ріо де Жанейро: 3 по пол.; Шикаґо: 2 по пол.; Лос Анджелес, Сан Франсіско 12 в пол.; Ванкувер: 11 перед пол.; Сідней у Австралії: 6 вранці наст. дня (2 листопада).

Пам'ятаймо, що молитва крушить скали. Ще недавно про переслідування Церкви в Україні світ мавчав. Сьогодні вже мільйони моляться за неї з нами. Скріплені терпіння вимагають скріпленої молитви. Добиймося того, щоб про сучасні переслідування заговорив цілий світ. Хай масово посиплються протести проти варварства, проти насилля над свободою сумління, проти терору!

6. Хай наша молитва стане одночасно висловом туги за нашою єдністю. Хай вона стане загальною, відповідно до слів нашого благання: „Боже, нам єдність подай!”

7. До співдії просимо всі наші християнські й патріотичні організації, зокрема ті, які вже в минулих роках включилися у наш молитовний похід. Пригадуймо одні другим про день і хвилину спільної молитви, пам'ятаючи, що нашою молитвою приносимо полегшу нашим братам на засланні, в підпіллі, в новітніх катакомбах.

Президія Українського Християнського Руху.

ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ювілейний Бенкет УНСоюзу у Френквиллі, Па.

Повернувшися після важкої затяжної недуги зі шпиталю, я застав вдома повідомлення про ювілейний бенкет, що має відбутися старанням Окружного Комітету Відділів УНС 1-го листопада ц. р. у Френквиллі, Па., для відзначення 65-річчя Українського Народного Союзу.

Я щиро зрадів тією вісткою. І хоч моє здоров'я ще не цілком добре, я без надуми рішив з усіми членами родини взяти участь у тому бенкеті. Вважаю це за обов'язок кожного члена великої союзової родини, що належить до нашої округи. Бо ж це буде справжнє родинне свято союзовців. Усі вони без різниці віку, віровизнання, часу приїзду на вільну землю Вашинґтона та всяких інших поділів, з'їдуться та засядуть у дружній атмосфері до спільної трапези, щоб єдиним серцем і єдиними устами звеличати і відсвяткувати спільно 65-ті народини свого духового Батька-Союзу. При тій нагоді, за традиційним звичаєм українським, згадаємо і вшануємо найперше пам'ять тих членів нашої союзової родини, які відійшли у вічність і вже ніколи не засядуть разом з нами до спільної трапези, в першу чергу, що 65 років тому клали перші підвалини під скромну тоді будову, яка на протязі ювілейного часу перетворилася у непереможну твердиню українства у вільному світі. З нашої округи на окрему згадку заслуговують бл. п. Василь Найдух, і бл. п. Іван Чепа. А далі віддамо належну пошану усім тим союзовим діячам, які своєю жертвенною наполегливою ідейною працею спричинилися до розбудови і розросту нашого Ювілята, в першу чергу нашому головному предсідникові, п. Дмитрові Галичинові, який прибуде спеціяльно, щоб бути того вечора разом з нами всіми, як також головному касирові Романові Слободянові та головному секретареві д-рові Ярославові Падохові.

Повагу хвилі та святковий настрій піднесе ще й той факт, що оте наше святкування проходитиме у найближчому сусідстві місцевости Шамокін, званої залюбки „колискою УНСоюзу”. Там бо постав перший Відділ нашої організації. У Шамокіні пустило 65 років тому перші парості маленьке деревце, щоб згодом розростися у пишне величаве дерево.

Тож прибудьмо всі як один на це родинне торжество! Нехай не буде поміж нами ані одного, хто в тому дні залишився б вдома та не прибув до Френквилл. Всі, як один на ювілейний бенкет! До милого там побачення!

Онуфрій Костюк,
секретар 85 Відділу УНС,
Газлетон, Па.

● Московська „Літературная Газета” надрукувала одвертого листа, підписаного 20,000 колгоспників, з закликом до совєтських письменників, щоб вони писали про живих людей-хліборобів, а не про технічні деталі, як садити картоплю та збільшувати продукцію збіжжя. Автори цього листа закидають совєтським письменникам бездушність і формалістичний підхід до селянської проблематики.

Культурний Львів крізь призму журналу „Наші Дні”

Під такою назвою Літ. Мистецький Клюб у Филаделфії влаштував вечір. Реферувала Марія Струтинська, тісно зв'язана з редакцією вище названого журналу. З зацікавленням вислухала публіка цього спогаду, що обіймав майже все культурне життя Львова в 1941—1944 рр. У тому власне часі виходив той журнал. Коли зважити бурхливий час війни, глибокі потрясення, що їх переходив наш нарід і постійну загрозу, що висіла над нашими культурними проявами, то журнал той був неабияким осягом. Його високий рівень і многогранність змісту говорили за себе. А якість ще підвищилась, коли Львів став перехрестям для культурних діячів із центральних земель, і вони довше або коротше там спинялись. Багато наших письменників і поетів, тепер із уже відомими іменами, ставили в тому журналі свої перші кроки.

Щоб з'ясувати сферу діяння журналу, доповідниця торкнулась також інших культурних вогнищ тодішнього Львова. Це були: Український Театр, Літ. Мист. Клюб із своєю експериментальною сценкою, Об'єднання Образотворчих Мистців із своїми виставками, Мистецько - Промислова Школа із своїм пляном навчання, Інститут Народної Творчости, а дещо пізніше Веселий Львів. Цей огляд з'ясував підложжя журналу, з якого він черпав співробітників і теми. Воно поширило погляд на його розвиток і вказало на те, з якою силою розвивається наша культура, коли є для того найменша спромога. Марія Струтинська подала також особовий склад редакції, в яку входили крім неї Микола Шлемкевич і Святослав Гординський. З питомою їй скромністю вона не зазначила своєї ролі, але кожний із слухачів відчув її. Це й виявив свого часу один із співробітників журналу, відвідуючи редакційний будинок. „Провід журналу є там”, і він показав на кімнату вище згаданих, „але душа журналу є тут”, і він повів рукою у бік кімнати, де сиділа Марія Струтинська зі своєю співробітницею.

Л. Б.

Вступайте в члени УНСоюзу!

Увага! Увага!

ШИКАҐО й ОКОЛИЦЯ!

Неділя, 1-го листопада 1959 р.
41-ша РІЧНИЦЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ в ШИКАҐО, Ілл.

Год. 2:00 по пол.
АВДИТОРІЯ ШКОЛИ св. о. МИКОЛАЯ
ШКІЛЬНЕ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

Год. 3:30 по пол.
Церква св. о. Миколая
МОЛЕБЕНЬ І ПАНАХИДА
за полеглих Борців за Волю України.

Год. 4:30 по пол.
АВДИТОРІЯ ШКОЛИ св. о. МИКОЛАЯ
Святочна ЛИСТОПАДОВА АКАДЕМІЯ
заходом
ЛІҐИ АМЕРИКАНЦІВ УКРАЇНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ.

На шкільному Листопадовому Святі та на Святочній Листопадовій Академії — Шикаґо вперше зустрічатиме

Ансамбль Бандуристок
Осередку СУМА ім. Пилипа Орлика в Дітройті під мистецьким керівництвом п. П. ПОТАПЕНКА.

Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій м. Ню Йорку
ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
— влаштовує —
в НЕДІЛЮ, 1-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
в год. 6:00 вечора
в залі ВАШИНҐТОН ІРВІНҐ ГАЙСКУЛ при 17-ій вулиці й Вашинґтон Ірвінґ площі.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО
присвячене
41-им РОКОВИНАМ
Листопадового Чину

В програмі беруть участь:
Промова в українській мові — д-р Володимир КАЛИНА, б. старшина УСС, учасник боїв за Львів.
Артисти: Марта КОКОЛЬСЬКА-КОВРИН, Михайло ДУДА, б. старшина УСС, учасник боїв за Львів, Калина ЧІЧКА-АНДРІЄНКО, Хор „ДУМКА — під диригентурою Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО.

МОЛЕБЕНЬ
в намірені Українського Народу
та
ПАНАХИДИ
за душі полеглих Героїв в боях за Волю України, будуть відправлені:
в українській греко-кат. церкві св. Юра — в год. 4:00 по полудні;
в українських православних церквах — в год. 1:00 по пол.

До численної участи в Молебені, Панахидах та Листопадовому Святі запрошуємо: Учасників Визвольних Змагань, Представників Організацій з прапорами, Ветеранів, Пласт, СУМА, МУН, Золотий Хрест в одностроях, Молодь та Українське Громадянство великого Ню Йорку й Околиці.

Увага! ВСІ б. ВОЯКИ! Увага!
НЮЙОРКСЬКИЙ ВІДДІЛ ОбВУА
— влаштовує —
в суботу, 31-го жовтня 1959 р.
у залі
УКРАЇНСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ
149 Друга Евеню — в Ню Йорку
з нагоди
41-их РОКОВИН ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ
СВЯТОЧНІ СХОДИНИ
присвячені вшануванню пам'яті:
сл. п. полк. ДМИТРА ВІТОВСЬКОГО,
б. першого Начального Вождя УГА і Секретаря Військових Справ ЗОУНР, з приводу 40-их роковин Його трагічної смерти та
сл. п. ген.-хор. ГНАТА СТЕФАНОВА,
б. Начального Вождя УГА, з приводу 10-их роковин Його смерти.

Доповіді прочитають:
д-р С. РІПЕЦЬКИЙ і інж. О. ГЛАДИШОВСЬКИЙ.
Початок в год. 7:00 вечора — Вхід вільний.

Приявність Членів обов'язкова. — Гостям раді.

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ
41-РІЧЧЯ ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ
— відбудеться —
в неділю, 1-го листопада 1959 р.
в ЦЕРКВІ СВ. ЙОСАФАТА
при 1195 Дуц Евеню — у ТРЕНТОНІ
ТОРЖЕСТВЕННЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
в намірені
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ
та
ПАНАХИДА
ЗА ПОЛЯГЛИХ УКРАЇНСЬКИХ ГЕРОЇВ.
Початок Богослуження — в год. 10:30 ранку.
Після Богослуження та Панахиди на площі цієї ж парафії (на випадок непогоди — в залі) буде проведений
ТРАДИЦІЙНИЙ ПЕРШОЛИСТОПАДОВИЙ АПЕЛЬ

До ласкавої участи в Богослуженні та в Апелі запрошує Батьків Пластової Молоді та все Українське Громадянство Трентону й Околиці

СТАРШИНА ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ
у ТРЕНТОНІ, Н. Дж.

✝

Ділимося сумною вісткою,
що з Волі Всевишнього, помер несподівано,
в суботу, 24-го жовтня 1959 року
НАШ ДОРОГИЙ МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ і ВУЙКО,

бл. п. Лев КУЦ

Урядовець фінансової контролі в Дрогобичі, а останньо урядовець „Самопомочі” у Филаделфії.

Покійний народився 15-го лютого 1890 р. в Ярославі Зах. Україна.

ПАРАСТАС відправиться в П'ЯТНИЦЮ, 30-го ЖОВТНЯ 1959 р., в год. 8:00 веч., в похоронному заведенні Насевичів — при вул. Брави і Френклін, у Филаделфії.

ПОХОРОН відбудеться в СУБОТУ, 31-го ЖОВТНЯ 1959 р., в год. 9 рано, з заведення до Катедри Непорочного Зачаття, а звідси на цвинтар на Факс Чейз.

Горем прибиті:

МИХАЙЛИНА — дружина
ОКСАНА, МИРОСЛАВА, ЯРОСЛАВА, АЛЕКСАНДРА — доньки
СТЕФАНІЯ з чоловіком проф. СЛЮЗАРЕМ
АЛЕКСАНДРА КУНИЦЬКА
ОСИПА КУЦ на рідних землях — сестри
Мґр. Василь КОЛІНКО та Ярослав БОЙЧУК — зяті
Зірка, Орися, Юрко, Ірка і Зенон — внуки
Дарія з мужом д-ром Романом ПЕТРІНО та дітьми
Інж. Євген ГУТОВИЧ з дружиною Стефанією і дітьми

✝

Ділимося сумною вісткою,
що у вівторок, 27-го жовтня 1959 року
у Лівінґстоні, Н. Дж.,
упокоїлася в Бозі

бл. п. Анна з Барнеців ДУМА

Рідних і Знайомих запрошуємо до участи в Похороні, що відбудеться в СУБОТУ, 31-го ЖОВТНЯ 1959 р., в год. 8:30 рано, з похоронного заведення Funeral Home Richmond F. Routh, при 206 Old Bergen Rd. в Джерзі Ситі, Н Дж. до римо-католицької церкви св. Йосифа — при 25-ій вулиці й Евеню "E" в Байоні, Н. Дж., де в год. 9:30 рано буде відправлене Заупокійне Богослуження, і опісля на цвинтар Святого Хреста в Норт Арлінґтоні Н. Дж.

Горем прибиті:

Петро ДУМА — чоловік
Поліна ПЕЛІОТІС, Вільям СТРУЗ та 7 внуків

В 9-ту РІЧНИЦЮ трагічної смерти
св. п. доцента д-ра Максима ЖУРКО
буде відправлена
ПАНАХИДА
в НЕДІЛЮ, 1-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
в православній церкві св. Михаїла в Minneapolis, Minn.
Друзів та Знайомих повідомляє та просить помолитись за Його душу
ДРУЖИНА

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У ЗДА
11½ Вест 26 вул., Ню Йорк,
влаштовує Наукове Засідання Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом із доповіддю д-ра Івана Лисяка-Рудницького: „Порівняння французької та російської революції”. Засідання відбудеться в суботу дня 31-го жовтня 1959 р. о год. 5-ій дня в приміщенні Академії.

Керівництво Комісії.

Д. Гуменна.
ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ
IV-ий том
Ціна $2.50
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
JERSEY CITY 3, N. J.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
11½ Вест 26 вул. — Ню Йорк
НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ
Комісії УВАН у США для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом.
ДОПОВІДЬ
д-ра Івана ЛИСЯКА - РУДНИЦЬКОГО:
„ПОРІВНЯННЯ ФРАНЦУЗЬКОЇ ТА РОСІЙСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ”
Засідання відбудеться
в СУБОТУ, 31-го ЖОВТНЯ 1959 р.
о 5:00 год. дня — в приміщенні Академії.
КЕРІВНИЦТВО КОМІСІЇ

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
Український Військово-Історичний Інститут
УРОЧИСТА КОНФЕРЕНЦІЯ
для вшанування річниці
ЛИСТОПАДОВОГО ЗРИВУ
— відбудеться —
в НЕДІЛЮ, 1-го ЛИСТОПАДА 1959 р.
в 4:00 год. по пол.
в залі НТШ — 302-304 Захід 13 вул. в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:
Директор Інституту мґр. З. СТЕФАНІВ: „Польська агресія на Україну в листопаді 1918 року та її наслідки”.
Гостям раді!

Доїзд підземкою: зупинка лінії Індепендент при 14-й вул. і 8-ій Евені в Ню Йорку.

Дирекція Українського Військово-Історичного Інституту

Увага! ВІДДІЛИ УНС Увага!
СЕРЕДНЬОГО ЗАХОДУ ЗДА
в суботу, 31-го жовтня 1959 р.
в год. 2:30 по полудні
в парохіяльній залі
ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ ПЕРЕМОЖЦЯ
316 SE 4th Avenue — MINNEAPOLIS, Minn.
— відбудуться —
ОСНОВУЮЧІ ОКРУЖНІ ЗБОРИ
Відділів УНСоюзу Середнього Заходу ЗДА

до участи в яких запрошені Конвенційні Делеґати, Урядовці та Представники наступних Відділів УНСоюзу:

ЛІНКОЛН, Небр.	141	ЛЮБЛИН, Вис.	376
ДЕНВЕР, Кол.	226	ФРОНТІР, Вайом	392
КЕНСАС СИТІ, Кен.	328,493	БЕЛФІЛД, Н. Дак.	420
МІННЕАПОЛІС, М.	345, 385	СТ. ПОЛ, Мінн.	487
СЕНТ ДЖОЗЕФ, М.	355	ЧІСГОЛМ, Мінн.	501
ОМАГА, Небр.	356		

На порядку нарад:
1. Утворення Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та прийняття правильника;
2. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії;
3. Ювілейна кампанія УНСоюзу;
4. Ювілейні святкування 65-ліття УНСоюзу

В Зборах візьме участь
інж. СТЕПАН КУРОПАСЬ,
головний контролер Українського Народного Союзу.

До участи в Зборах запрошені також члени УНСоюзу та місцеве Українське Громадянство

Дальше віддалені Відділи, яких представники не матимуть змоги взяти участи в Зборах особисто, повинні вислати на адресу окружного організатора УНС М. Дербуша відповіді на розісланий ним запитник, на адресу:

Mr. Mykola DERBUSH
621 4th Ave., S.E. — Minneapolis 14, Minn.

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

ДОПОВІДІ: „НАЦІОНАЛЬНІ ОПОЗИЦІЇ В КОМПАРТІЯХ СССР"

На науковій конференції Комісії УВАН у ЗДА для дослідів над пореволюційною Україною і Совєтським Союзом на початку 1959 року, під головуванням бл. п. проф. М. О. Ветухова, президента УВАН у ЗДА відбулись доповіді: Антін Адамович „Націонал-комунізм в Білорусі"; Ілля Ґольдман „Націоналізм та інтеґрація в Грузії"; Ґаріп Султан „Національна опозиція татарських комуністів"; Всеволод Голубничий „До характеристики національних опозицій в КП(б)У". Конференція відбулась в будинку Українського Інституту в Америці.

А. Адамович у доповіді „Націонал-комунізм в Білорусі", виголошеній білоруською мовою, сказав, що в Білорусії існувало чотири націонал-комуністичні рухи в 1917—1930 рр. Ще в червні 1917 року була утворена Білоруська Соціял-Демократична Робітнича Партія (Большевиків), очолювана Червяковим. Вона складалась з національно-свідомих білоруських робітників, що працювали головно в Петрограді. Одночасно, в Білоруській Соціялістичній Громаді існувала ліва пробольшевицька опозиція, очолена Желуновичем. Обі групи злилися і потім ввійшли до складу РКП та створили там білоруську секцію під назвою КП(б)Б. Під час Першого Білоруського Національного Конґресу білоруські большевики пропонували Сталінові, тодішньому комісарові національностей, щоб він послав їх на цей конґрес, який би проголосив совєтську владу в Білорусі у формі БССР. Сталін послав на цей конґрес „обласників" — білоруських членів партії російських есерів тому, що вони пропонували залишити Білорусь у складі РСФСР на правах области і не творити БССР. Коли в 1918 р. Білоруська Народна Республіка проголосила свою самосвійність, Сталін погодився на проголошення БССР. Ця перемого Червякова була короткотривалою, бо Москва негайно ліквідувала БССР, приєднавши східні області до РСФСР, а західні — зливши з Литвою. Група Червякова була в гострій опозиції до цих заходів. Під польською окупацією в Білорусії утворилася друга націонал-комуністична формація „Білоруська Революційна Організація", яка потім звалася „Білоруська Комуністична Організація". Це були ліві есери, на чолі з У. Ігнатовським і вони були в тісному контакті з українськими боротьбістами і були подібні до них. В 1920 році, коли в Білорусію прийшли большевики, БКО пішла на співпрацю з ними, добилась створення БССР з коаліційним урядом в ній. Коаліція ця проіснувала недовго. Під тиском большевиків БКО змушена була влитися в КП(б)Б, але всередині партії КП(б)Б група Ігнатовського продовжувала боротьбу. В 1921 році вона виступила з вимогою білорусизації в партії, в державі, в шкільництві. Після довгої боротьби росіяни в КП(б)Б в 1924 р. пішли на поступки і в БССР почалася білорусизація та культурний ренесанс. В процесі білорусизації в середині КП(б)В створилася третя націонал-комуністична формація з нового покоління комуністів, головно молоді державні і господарські кадри, очолені Юзефом Адамовічем, Прищеповим та Шаранговічем. Вони висунули програму економічного усамостійнення БССР, критикували національну політику Москви в БССР. Ця група була критикована в 1927-28 рр. Четверта націонал-комуністична група виринула серед молоді, на культурницькому полі. На чолі їх стояли: Алесь Адамовіч, Міхась Зарецький — молоді письменники. Група ця була подібна до українських хвильовистів. Усі білоруські націонал-комуністичні угрупования були розгромлені на початку тридцятих років. Червяков і багато інших — застрілилися, багатьох заслано й розстріляно. Російський націонал-комунізм перемагав силою своєї поліції.

І. Ґольдман у доповіді англійською мовою на тему „Націоналізм та інтеґрація в Грузії" поставив питання, чому самостійна Грузія опинилася в 1922 році під большевицькою владою. Він висловив думку, що почасти винними в цьому є й західні альянти. Весною 1922 року большевики влаштували разом з Антантою економічну конференцію в Генуї, на якій запропонували їм розглянути питання царських боргів. І саме в цей час Червона Армія розпочала окупацію Грузії. Хоч Грузію визнавали самостійною республікою сім західних держав, жадна з них не прийшла на допомогу навіть у дипломатичний спосіб. Вже кілька разів грузинська невелика нація підпадала під чужеземне панування. Але жадному окупантові не вдалося зламати її націоналізм.

Царат робив усе можливе, щоб русифікувати грузинів, але того не вдалося. Уряд Грузинської самостійної республіки в 1918—1922 рр. був меншовицько-соціялістичним і тримався послідовної націоналістичної політики. Нечисленні грузинські комуністи підпадали під вплив націоналізму. В В 1922 році грузинські націонал комуністи, керовані Буду Мдівані та Махарадзе, ставили опозицію Сталіновим плянам інтеґрації Грузії з РСФСР. Вони вибороли Грузії її сучасну союзно республіканську форму. Асиміляція грузинів в „совєтський народ" також провалилася, як і царська русифікація. Націоналізм, на думку доповідача, є природною ознакою грузинської психіки, він є демократичним, шанує інші народи і хоче жити з ними в рівності і дружбі.

Ґаріп Султан, в своїй доповіді, виголошеній російською мовою на тему „Національна опозиція татарських комуністів: Султан-Галієвщина" подав аналізу націонал-комуністичного руху серед волзьких татар та інших тюркських народів, очолений Султан-Галієвим. Він вказав, що цей рух мав два етапи: внутрішньо партійна опозиція до 1923 року і позапартійна підпільна боротьба до 1919 року. В 1917 р. організованих татарських комуністів ще не було. Лише одиниці належали до РСДРП (б). Але тоді татарський національний рух вже розвивався і комуністи татарської національности співпрацювали й належали до нього. В 1918 році в Казані утворився Татарський Соціялістичний Комітет, перша організація тюркських большевиків. Потім цей комітет був названий Мусульманський Комуністичний Комітет. Ленін підтримав той Комітет, маючи на меті використати його для поширення большевизму серед татаро-башкир та далі на Сході. В 1918 році в Москві був утворений окремий Мусульманський Комісаріят. Весь той рух очолював Султан-Галієв, який тоді був тісно зв'язаний з Леніном і Сталіном. В липні 1918 року татарські комуністи організували Бюро Большевиків-Мусульман, провели з'їзд, що мав на меті утворити окрему мусульманську комуністичну партію. На цьому з'їзді виник перший конфлікт між татарськими і російськими комуністами, бо Сталін, як нарком національностей РСФСР, виступив тоді проти творення окремої мусульманської комуністичної партії і вимагав, щоб татарські комуністи належали до РКП. Після довгих суперечок — татарські комуністи пішли на поступки, бо розуміли, що без Червоної Армії вони не зможуть прийти до влади в своїх краях, але вони вибороли право мати в РКП своє бюро і автономні секції. Але на чолі Мусульманського Бюра став Сталін! В 1918 році виник і другий конфлікт, коли Султан-Галієв запропонував утворити автономну Татаро-Башкирську Республіку, після окупації її Червоною Армією. Сталін не погоджувався, але після довшої боротьби погодився на утворення окремих Татарської і Башкирської АССР, цим самим штучно розділюючи тюркську націю. Султан-Галієв вимагав, щоб посади у цих республіках займали місцеві комуністи, а Сталін надсилав туди росіян. Султан-Галієву й його послідовникам серед татарських большевиків стало ясно, що з російськими большевиками співпрацювати важко. Після окупації Туркестану Червоною Армією — Мусульманське Бюро й татарські секції в РКП були ліквідовані. Султан-Галієв вважав це за велику помилку російських большевиків, бо для поширення комунізму на Схід — необхідно, щоб існував мусульманський комуністичний рух. У вересні 1920 року відбувся конґрес Народів Сходу з участю совєтських представників і представників з Азії. На цьому Конґресі султан-галієвці, що мали вже значну кількість членів серед усіх тюркських народів СССР, виступили з осудом російської пропозиції поділити Туркестан на окремі республіки. В резолюції сказано: „Національна політика РСФСР на Сході нічим не відрізняється від політики царя Миколи". Татарські комуністи радили росіянам тактично стримуватись від відвертої боротьби проти Ісляму, бо це пошкодить розповсюдженню серед мусульман у світі комуністичних поглядів. Російські большевики обвинуватили султангалієвців в „пантюркізмі" й „панслямізмі" та в ухилі від марксизму-ленінізму. Султан-Галієва виключили з партії. Починаючи з 1923 р., султангалієвський рух розвинув підпольну боротьбу поза партією, мав осередки в Татарії, Башкірії, в Середній Азії, мав зв'язки з націонал-комуністами на Україні і в інших республіках СССР, а також з Китаєм, Персією, Туреччиною. Теоретична і практична програма цього руху була подана в книжці Султан-Галієва „Погляди на основи соціял-політичного, економічного та культурного розвитку тюркських народів", що вийшла в 1923 році. В 1929 році рух Султан-Галієва був криваво розгромлений. Відбувся судовий процес, проведені масові арешти. В заключення доповідач висловив погляд, що султангалієвська націонал-комуністична опозиція була найбільшим у новітній історії рухом тюркських народів до об'єднання і визволення.

Всеволод Голубничий у своїй доповіді „До характеристики національних опозицій в КП(б)У" зазначив, що в КП(б)У було чотири національні опозиції. Першою - ідеологічно основоположною для всіх інших опозицій — була опозиція Василя Шахрая і Сергія Мазлаха, в січні 1918 року. Шахрай, що був членом харківського уряду УССР, розчарувався в ленінській національній політиці на Україні, побачивши, що Москва дивиться на уряд УССР як на маріонетку, а рос. окуп. армія Антонова Овсієнка та Муравйова веде війну проти всього українського. В 1918 р. Шахрай написав книжку „Революція на Україні", в якій намагався переконати большевиків в тому, що треба уважно приймати національний характер України. В 1919 році він разом з Мазлахом видали книжку „До хвилі", в якій гостро критиковано непослідовність становища Леніна й РКП до України, обвинувачували росіян в імперіялізмові і висунули програму творення самостійної УССР незалежної від РКП-КП(б)У. В 1919 р. Шахрай загинув від денікінських куль, але його думки стали широко відомі і всі пізніші національні опозиції українських комуністів фактично виходили з опозиції Шахрая. Друга опозиція в КП(б)У, т. зв. „федералістів" в 1919-20 р. була очолена Юрієм Лапчинським. В її руках була вся Волинська губернська організація КП(б)У, а впливи її сягали на усіх комуністів-українців. Ця опозиція виникла внаслідок ліквідації ЦК КП(б)У і уряду УССР, коли вони опинилися на еміґрації в Росії в 1919 році. ЦК РКП стояв на становищі, що Україну безпосередньо треба включити до складу РСФСР, надавши українцям деяку культурну автономію.

На підпільній конференції українських большевиків у Гомелі Лапчинський висунув програму збереження УССР хоч би у вигляді федерації з РСФСР і за це його група була названа „федералістами". За цією програмою були вимоги: унезалежнення КМ(б)У від РКП, злиття КП(б)У з боротьбистами, щоб підвищити кількість українців, утворення Української Червоної Армії, що перед цим була ліквідована Троцьким. Під цим тиском опозиції групи Лапчинського, Ленін наказав Сталінові піти на уступки. УССР була відновлена. Але в лютому 1920 р. російські большевики виключили всю групу Лапчинського з партії, обвинувативши її в „націоналізмі". Російські комуністи ставили українізації шалений спротив, добачаючи в цьому потенційне усамостійнення України. Боротьбу за українізацію і проти російського шовінізму в КП(б)У очолили бувші боротьбисти. На чолі цієї опозиції стояли такі відомі постаті, як Шумський, Хвильовий, Волобуєв, Яворський та ін. Ця опозиція охопила всі відтінки життя УССР уряд, партію, культурно-освітні та наукові установи, господарські установи. Але серед українських большевиків не було єдности. Численна група Скрипника виступила проти шумскізму - хвильовизму, добачаючи в цій опозиції націоналістичний ухил і стремління до виходу з Союзу. В 1931-33 рр. Скрипник став опозиціонером внаслідок раптової зміни національної політики Сталіна, яку перед тим Скрипник послідовно здійснював, завжди будучи інтернаціоналістом. Скрипник, подібно Лапчинському, мусів боронити УССР від сталінових пропозицій ліквідувати її. Скрипник послідовно провадив українізацію і поборював російський шовінізм. Він не припускав думки, що ВКП(б) відступить від постанов X і XII з'їздів, і що в ній запанує російський шовінізм. Але в 1930-33 рр. таке сталося і Скрипник став жертвою своїх ілюзій.

На закінчення В. Голубничий, як підсумок, зазначив, що в усіх республіках СССР в один і той же час існували подібні опозиційні течії національного комунізму. Це було те саме явище, що й тепер є в Югославії, Польщі та ін.

Заклик Ініціятивного Комітету у справі Світової Виставки Українського Образового Мистецтва

Переживаємо часи т. зв. „культурної виміни" між СССР і країнами вільного світу, зокрема ЗДА.

Комуністичний режим, зручно маневруючи ще дореволюційними осягами балетного і театрального мистецтва, намагається викликати в незорієнтованого глядача враження що в СССР існує великий розвиток і високий рівень у всіх ділянках мистецької культури. Масовими пропаґандивними виступами зручно закривається факт послідовного і систематичного нищення українського творчого духа у всіх його ділянках, а в образотворчому мистецтві зокрема фізично і морально придушено всі навіть найменші прояви вільної творчости українських мистців, які у своїх творах нав'язували до великих традицій українського мистецтва в минулому або намагались українське мистецтво збагатити новими досягненнями. Таким чином в історії сучасного українського образотворчого мистецтва штучно створено прогалину, в яку силоміць напихають соцреалістичну пропаґандивну халтуру, примушуючи для неї працювати наші найкращі мистецькі таланти.

Прогалину, що її створив московський режим на Рідних Землях, намагаються виповнити українські мистці, які опинилися на еміґрації у вільному світі. Вони цілим своїм творчим зусиллям продовжують світлі традиції нашого мистецтва, збагачуючи його свободою творчого мислення і новими здобутками вільного творчого духа. Вважаємо, що вже наспів час, щоб українські мистці за кордонами Рідної Землі зробили підсумки і дали повний перегляд вільного образотворчого мистецтва, яке буде свідчити про живучість українського творчого духа, а одночасно буде обвинуваченням московського режиму в нищенні і зведенні українського мистецтва до ролі свого пропаґандивного вислужника.

Маючи добрі можливості та сприятливі місцеві обставини, плянуємо зорганізувати образотворчу виставку всіх українських мистців, які перебувають у різних країнах вільного світу. На виставці хочемо показати теж як протиставлення вільній творчості, творчість талановитих українських підсовєтських мистців у репродукціях, які наглядно засвідчатимуть, до чого зведено образотворче мистецтво в умовах насилля.

Виставка відбудеться весною, у репрезентаційних залях Дітройту. Своїми розмірами та різнородністю творчого характеру напевно добре прислужиться для кращого познайомлення американців із питанням вільної і підневільної творчости наших мистців. Виставка буде першою того роду імпрезою на чужині. Хай місто Дітройт, яке носить назву арсеналу демократії, через те, що кувало зброю проти фізичного насилля, стане нашим арсеналом духової зброї проти ворожого насилля і поневолення українського духа.

Ми свідомі того, що зорганізувати намірену виставку не легко і не під силу якійсь одній організації чи групі людей, і тому для цієї справи закликаємо всі наші організації і всіх людей доброї волі. Це справа теж не тільки самого Дітройту, але всіх українців, де б вони не перебували. Їх будемо в дальшому повідомляти про хід нашої праці, а одночасно просимо піддержки.

Зокрема просимо всіх українських мистців і всі існуючі мистецькі організації у всіх країнах вільного світу підтримати нашу ініціятиву та бути готовими до участи у виставці.

Про створення організаційного комітету і про дальший хід роботи будуть своєчасні повідомлення в пресі.

Ініціятивний Комітет:

Маруся Е. Бек — президент Міської Ради Дітройт,
Михайло Дмитренко — мистець,
Едвард Козак — мистець.

Ukrainian Art Exposition Committee
2026 Oakman Boulevard
Detroit 38, Michigan

Заввага: Всю українську пресу вільного світу проситься це звернення передрукувати.

Посмертна згадка

Микола ТАБАКА, довголітній член Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5 УНСоюзу в Асторії, Л. Ай., помер 27-го жовтня 1959 р. Покійний народився 1891 р. в селі Залуже, пов. Збараж. До УНСоюзу вступив 1927 р. Полишив у смутку 2 доньки, 8 внуків та 2 зятів. Похорон відбудеться з укр. кат. церкви в п'ятницю, 30-го жовтня 1959 р., в год. 10:00 рано на цвинтар св. Михаїла. Тіло спочиває в пох. заведенні Astoria Funeral, 2707 30th Ave.
В. Й. П.!
І. Сидор, секр.

ТАРЗАН, ч. 4351. Підготовляє сцену.

Коли вороги стояли перед ним як в'язні, Рой Брістер виявив садистичний плян, як їх знищити „смертю від піни".

Разом із спільниками - тубільцями, він наказав, щоб Тарзан і професор Редфілд відійшли дещо в джунглі.

Негайно вони відійшли на відкриту галявину. Брістер глузував. — Ось тут сцена для моєї малої драми, де вас легко зможуть відшукати в джунглях тварини, що живляться падлом!

„Сила" Везіля.